

Käesolev lisa oli üldplaneeringu koostamise lähtekohtade aluseks.

LISA 2. KEHTIVAD PIIRANGUD (SEISUGA OKTOOBER 2020)

SISUKORD

1.1	SISSEJUHATUS.....	2
1.2	MÄLESTISTE KAITSEVÕOND.....	2
1.3	RIIKLIKU KAITSE ALL OLEVATE LOODUSOBJEKTIDE PIIRANGUD	7
1.4	KAITSE ALL OLEVAD TAIME- JA LOOMALIIKIDE LOETELU	11
1.5	NATURA 2000 VÕRGUSTIKUST TULENEVAD PIIRANGUD.....	14
1.6	VEEKOGUDE KAITSE	15
1.7	TEE KAITSEVÕOND JA TEE PROJEKTEERIMISE NORMID	22
1.8	RAUDTEE KAITSEVÕOND.....	25
1.9	TEHNOVÕRGU- JA RAJATISE TALUMISKOHUSTUS	25
1.10	TEHNOVÕRKUDE KAITSEVÕONDID	26
1.11	KANALISATSIOONIEHITISTE VEEKAITSENÕUDED JA PUMPLATE KUJAD	30
1.12	PUURKAEVUDE SANITAARKAITSEALA VÕI HOOLDUSALA	32
1.13	MAAPARANDUSSÜSTEEMIDEGA SEOTUD NÕUDED	33
1.14	VÄLISÕHU KVALITEEDI KAITSE	35
1.15	MÜRA TASE.....	36
1.16	JÄÄTMEKÄITLUS	38
1.17	TULEOHUTUSNÕUDED.....	40
1.18	MAAVARADE KASUTAMINE	42
1.19	RIIGIKAITSE JA RIIGIKAITSELISE EHTISE PIIRANGUVÕOND	45
1.20	KALMISTUTE VÕOND, RAJAMINE JA LAIENDAMINE	47

1.1 Sissejuhatus

Maa- ja veealade kasutamisel tuleb kinni pidada õigusaktidega kindlaks määratud piirangutest, mida pole üldplaneeringuga leevendatud või täiendavalt piiratud.

Üldplaneeringu kaartidel on kajastatud põhilised kaitsevööndid. Muud piirangud on toodud allolevas peatükis. Selles on esmalt välja toodud piirangut kehtestav seadus või määrus ning piirangu üldiseloom. Täpsemaks piirangute rakendamiseks või nendega põhjalikumalt tutvumiseks on vajalik siin toodud seaduste ja määrustega vahetu tutvumine. Seaduse nimetuse järel on sulgudes toodud viitena seaduse esmane avaldamismärge.

1.2 Mälestiste kaitsevöönd

Alus: *Muinsuskaitseseadus* (RT I, 19.03.2019, 13);
Planeerimisseadus (RT I, 2019, 104).

Mälestis on muinsuskaitseseadusega sätestatud korras riigi kaitse alla võetud kultuuriväärtusega kinnis- või vallasasi, selle osa, asjade kogum, maa-ala või ehituslik kompleks.

Mälestiste liigid on:

- 1) ajaloomälestis;
- 2) arheoloogiamälestis;
- 3) ehitismälestis;
- 4) kunstimälestis;
- 5) ajalooline looduslik pühapaik;
- 6) tehnikamälestis.

Ajaloomälestis on poliitilise ja ühiskondliku protsessi, olulise ajaloosündmuse või silmapaistva ühiskonna- või kultuuritegelasega seotud asi või maa-ala.

Arheoloogiamälestis on inimtegevuse säile, asi või nende kogum ja muud jäljed, mis on kultuurimaastiku ajalise mitmekihilisuse näitajad ja mis annavad teaduslikku informatsiooni inimkonna ajaloo ning inimese suhte kohta looduskeskkonnaga. Arheoloogiamälestise oluline osa on arheoloogiline kultuurikiht.

Ehitismälestis on hoone koos selle interjööri, sealhulgas sisekujunduselementide ja hoone algse funktsiooniga seotud sisseadega, rajatis või ehituslik kompleks, mis on oluline Eesti arhitektuuriajaloo ja ruumilise keskkonna arengu tähistaja ja mitmekesise elukeskkonna hoidja.

Muinsuskaitseala on riigi kaitse alla võetud kultuuriväärtusega maa-ala, ajalooline asula või selle osa või inimese ja looduse koosmõjul väljakujunenud kultuurimaastik. Tapa vallas ei asu muinsuskaitsealaid.

Kinnismälestise kaitseks võib kehtestada kaitsevööndi, kaaludes selle vajalikkust ja ulatust kaitsevööndi eesmärkidest lähtudes.

Enne 2008. aasta 19. detsembrist ministri määruse või käskkirjaga mälestiseks tunnistatud asja kaitsevöönd on 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui õigusaktis ei ole määratud teisiti.

Kinnismälestise kaitsevööndi eesmärk on tagada:

- kinnismälestise säilimine sobivas ja toetavas keskkonnas ning seda ümbritsevate mälestisega seotud kultuuriväärtuslike objektide ja elementide säilimine;
- kinnismälestise vaadeldavus ja mälestiselt avanevate algupäraste vaadete säilimine;
- kinnismälestist ümbritseva arheoloogilise kultuurikihi säilimine.

Ajaloolise terviku moodustavatele või lähestikku asuvatele mälestistele võib kehtestada ühise kaitsevööndi.

Kinnismälestisi tähistatakse vastava tähisega. Mälestiste tähistamist korraldab amet. Mälestiste tähistamise korra ja tähisel oleva kujutise kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Muinsuskaitse korraldajad on vastavalt pädevusele Kultuuriministeerium ja amet. Kohaliku omavalitsuse üksus ja riigi haldusorganid arvestavad oma ülesannete täitmisel mälestiste, muinsuskaitsealade ja nende kaitsevöönditega, arheoloogiliste leiukohtade ja veealuse kultuuripärandiga ning kooskõlastavad seaduses sätestatud juhtudel ametiga haldusaktide eelnõud ning teatisekohustusega tegevuste lubamise, mille ese on seotud mälestise, muinsuskaitseala, nende kaitsevööndi, arheoloogilise leiukoha või veealuse kultuuripärandiga.

Mälestise ja muinsuskaitseala säilimise tagamiseks peab mälestise või muinsuskaitsealal asuva ehitise omanik või valdaja mälestist või ehitist hooldama ning vajaduse korral remontima. Mälestise või muinsuskaitsealal asuva ehitise omanik või valdaja võib ametilt taotleda toetust mälestise ja muinsuskaitsealal asuva ehitise hooldamiseks, remontimiseks, konserveerimiseks, restaureerimiseks, hoiu- ja säilitustingimuste tagamiseks ning taastamiseks.

Mälestiste ja muinsuskaitsealade kaitsmisel lähtutakse ettevaatuspõhimõttest, mille kohaselt peavad mälestisele ja muinsuskaitsealale suunatud tegevused vähendama mälestiste ja muinsuskaitsealade hävimise ohtu ning toetama väärtuste säilimist. Seaduses sätestatud juhtudel ja korras viiakse läbi keskkonnamõju hindamise menetlus või taotletakse tegevusteks pädeva haldusorgani luba või teavitatakse teda.

Riik ja kohaliku omavalitsuse üksused arvestavad oma ülesannete täitmisel kultuuripärandi kui avaliku väärtusega ning teevad omavahel koostööd, et toetada kultuuripärandi säilimist ja kasutuses hoidmist.

Kinnismälestise juurde viivad väljakujunenud teed ja rajad on päikesetõusust päikeseloojanguni avalikuks kasutamiseks ning nende olemasolu korral peab kinnisasja valdaja tagama nimetatud ajal isikute juurdepääsu mälestisele.

Kehtiva planeerimisseaduse (RT I, 2019, 104) § 74 lg 6 kohaselt, kui planeeritaval maa-alal asub muinsuskaitseala või selle kaitsevöönd, arvestatakse üldplaneeringu

koostamisel üldplaneeringu muinsuskaitse eritingimustega, lähtudes muinsuskaitseeaduses sätestatust.

Tabel 1. Tapa valla kinnismälestiste nimekiri (Kultuurimälestiste riikliku registri andmetel, 27.05.2019. a):

Jrk nr	Registri number	Mälestise nimi	Asukoht	Liik
1.	10547	Kivikalme "Kalmuküngas"	Võhmuta küla	arheoloogiamälestis
2.	10546	Kivikalme	Võhmuta küla, Lumiste	arheoloogiamälestis
3.	10545	Kivikalme	Tamsalu linn ja Uudeküla	arheoloogiamälestis
4.	10544	Kalmeväli	Tamsalu linn ja Uudeküla.	arheoloogiamälestis
5.	10543	Kalmistu "Surnumägi"	Savalduma küla, Metsaääre	arheoloogiamälestis
6.	10542	Kultusekivi	Naistevälja küla, Aasapõllu	arheoloogiamälestis
7.	10541	Kultusekivi	Naistevälja küla, Aasapõllu	arheoloogiamälestis
8.	10540	Kivikalme	Naistevälja küla, Kasuka	arheoloogiamälestis
9.	10539	Kivikalme	Naistevälja küla, Kasuka	arheoloogiamälestis
10.	10538	Kivikalme	Naistevälja küla, Kasuka	arheoloogiamälestis
11.	10537	Kivikalme	Naistevälja küla, Kasuka	arheoloogiamälestis
12.	10536	Kivikalme	Naistevälja küla, Kasuka	arheoloogiamälestis
13.	10535	Kalmistu "Kalmumägi"	Naistevälja küla, Salla	arheoloogiamälestis
14.	10534	Kalmeväli	Naistevälja küla	arheoloogiamälestis
15.	10533	Asulakoht	Naistevälja küla	arheoloogiamälestis
16.	10532	Asulakoht	Kullenga küla	arheoloogiamälestis
17.	10531	Ohvrikivi	Kuie küla, Mutika	arheoloogiamälestis
18.	10530	Hiiemägi	Kuie küla, Mutika	arheoloogiamälestis
19.	10529	Kivikalme	Järvajõe küla, Rebas metsa	arheoloogiamälestis
20.	10528	Asulakoht	Assamalla küla	arheoloogiamälestis
21.	10389	Kalmistu	Loksu küla, Mäerahva	arheoloogiamälestis
22.	10388	Ohvrikivi	Karkuse küla, Kallau	arheoloogiamälestis
23.	10387	Kivikalme "Toomamägi"	Karkuse küla, Tõnikse	arheoloogiamälestis
24.	10386	Hiiekaev	Karkuse küla, Põllu-Metsa	arheoloogiamälestis
25.	10385	Asulakoht	Karkuse küla)	arheoloogiamälestis
26.	9712	Kultusekivi	Räsna küla, Piiri	arheoloogiamälestis
27.	9711	Kultusekivi	Räsna küla, Hindreku	arheoloogiamälestis
28.	9710	Kultusekivi	Räsna küla, Räsna	arheoloogiamälestis
29.	9709	Kultusekivi	Räsna küla, Räsna	arheoloogiamälestis
30.	9707	Kivikalme	Räsna küla, Hindreku	arheoloogiamälestis
31.	9706	Kivikalme	Räsna küla, Hindreku	arheoloogiamälestis
32.	9705	Kivikalme	Räsna küla, Räsna	arheoloogiamälestis
33.	9704	Kivikalme	Räsna küla, Kruusimardi ja Ölme	arheoloogiamälestis
34.	9703	Kultusekivi	Rägavere küla, Pöörangu	arheoloogiamälestis
35.	9702	Kultusekivi	Rägavere küla, Vana-Uustalu	arheoloogiamälestis
36.	9701	Kultusekivi	Rägavere küla, Noki	arheoloogiamälestis
37.	9700	Kultusekivi	Rägavere küla, Vana-Uustalu	arheoloogiamälestis
38.	9699	Kultusekivi	Rägavere küla, Hiie	arheoloogiamälestis
39.	9698	Kultusekivi	Rägavere küla, Nõmme	arheoloogiamälestis
40.	9697	Kultusekivi	Rägavere küla, Nõmme	arheoloogiamälestis
41.	9696	Asulakoht	Jäneda küla ja Raudla küla	arheoloogiamälestis
42.	9695	Kultusekivi	Pruuna küla, Metsa	arheoloogiamälestis
43.	9694	Kultusekivi	Pruuna küla, Eksteni	arheoloogiamälestis
44.	9693	Kultusekivi	Pruuna küla, Kangropõllu	arheoloogiamälestis
45.	9692	Kultusekivi	Pruuna küla, Kangropõllu	arheoloogiamälestis
46.	9691	Kultusekivi	Pruuna küla, Vainu	arheoloogiamälestis
47.	9690	Kultusekivi	Pruuna küla, Otsa	arheoloogiamälestis
48.	9689	Kultusekivi	Läste küla, Jõeääre	arheoloogiamälestis

49.	9688	Kultusekivi	Läste küla, Jõeääre	arheoloogiamälestis
50.	9687	Kultusekivi	Läste küla, Karijõe	arheoloogiamälestis
51.	9686	Kultusekivi	Läste küla, Karijõe	arheoloogiamälestis
52.	9685	Kultusekivi	Läste küla, Jõeääre	arheoloogiamälestis
53.	9684	Kultusekivi	Rägavere küla, Peetri	arheoloogiamälestis
54.	9683	Kultusekivi	Läpi küla	arheoloogiamälestis
55.	9682	Kultusekivi	Läste küla, Vähi	arheoloogiamälestis
56.	9681	Kultusekivi	Läste küla, Väljapea	arheoloogiamälestis
57.	9680	Kultusekivi	Läste küla, Mulgi-Kustakse-2	arheoloogiamälestis
58.	9679	Kultusekivi	Läste küla, Mulgi-Kustakse-2	arheoloogiamälestis
59.	9678	Kultusekivi	Läste küla, Jakobi	arheoloogiamälestis
60.	9677	Kultusekivi	Läste küla, Otsa-Koplimäe	arheoloogiamälestis
61.	9676	Kultusekivi	Läste küla, Otsa-Koplimäe	arheoloogiamälestis
62.	9675	Kultusekivi	Läste küla, Jakobi	arheoloogiamälestis
63.	9674	Kultusekivi	Läste küla, Raua	arheoloogiamälestis
64.	9673	Kultusekivi	Läste küla, Nurme	arheoloogiamälestis
65.	9672	Kultusekivi	Linnape küla, Nurga	arheoloogiamälestis
66.	9671	Kultusekivi	Rägavere küla, Juhani	arheoloogiamälestis
67.	9670	Kultusekivi	Rägavere küla, Nilgu	arheoloogiamälestis
68.	9669	Linnus	Jäneda küla	arheoloogiamälestis
69.	9668	Kultusekivi	Kuru küla, Oti	arheoloogiamälestis
70.	9667	Kultusekivi	Räsna küla, Kurumõisa	arheoloogiamälestis
71.	9666	Kultusekivi	Jootme küla, Jootme sigala	arheoloogiamälestis
72.	9665	Kalmistu "Männimägi"	Tapa linn, Loode tn 35	arheoloogiamälestis
73.	30404	Tapa raudteejaama peahoone	Tapa linn, Tapa raudteejaam	ehitismälestis
74.	27185	Äri-eluhoone Tapal, Pikk t. 10 (1927)	Tapa linn, Pikk tn 10	ehitismälestis
75.	15876	Võhmuta mõisa tuuleveski	Võhmuta küla, Lumiste	ehitismälestis
76.	15875	Võhmuta mõisa piirdemüürid	Võhmuta küla	ehitismälestis
77.	15874	Võhmuta mõisa viinavabriku varemed	Võhmuta küla, Võhmuta mõis	ehitismälestis
78.	15873	Võhmuta mõisa härjatall	Võhmuta küla, Võhmuta mõis	ehitismälestis
79.	15872	Võhmuta mõisa väravahoone	Võhmuta küla, Võhmuta mõis	ehitismälestis
80.	15871	Võhmuta mõisa tõllakuur	Võhmuta küla, Võhmuta mõis	ehitismälestis
81.	15870	Võhmuta mõisa ait	Võhmuta küla, Võhmuta mõis	ehitismälestis
82.	15869	Võhmuta mõisa park	Võhmuta küla	ehitismälestis
83.	15868	Võhmuta mõisa peahoone	Võhmuta küla, Võhmuta mõis	ehitismälestis
84.	15867	Porkuni mõisa magasiat	Porkuni küla, Sule	ehitismälestis
85.	15866	Porkuni mõisa tööhobuste tall	Porkuni küla, Kännuküla tee 6	ehitismälestis
86.	15865	Porkuni mõisa vankrikuur	Porkuni küla, Mäe tn 12	ehitismälestis
87.	15864	Porkuni mõisa ait-kuivati	Porkuni küla, Kännuküla tee 4	ehitismälestis
88.	15863	Porkuni mõisa meierei	Porkuni küla, Järve tn 3	ehitismälestis
89.	15862	Porkuni mõisa uus rehi	Porkuni küla, Kännuküla tee 1	ehitismälestis
90.	15861	Porkuni mõisa tuuleveski	Porkuni küla, Tuuliku	ehitismälestis
91.	15860	Porkuni mõisa puutöököda	Porkuni küla, Viinavabriku tee 8	ehitismälestis
92.	15859	Porkuni mõisa viinakelder	Porkuni küla, Viinavabriku tee 12	ehitismälestis
93.	15858	Porkuni mõisa viinavabrik	Porkuni küla, Viinavabriku tee 14	ehitismälestis
94.	15857	Porkuni mõisa rehi	Porkuni küla, Ilumäe tee 6	ehitismälestis
95.	15856	Porkuni mõisa jääait	Porkuni küla, Mäe tn 1	ehitismälestis
96.	15854	Porkuni mõisa saun-pesukööök	Porkuni küla, Järvekalda tn 10	ehitismälestis
97.	15853	Porkuni mõisa linnumaja	Porkuni küla, Järvekalda tn 7	ehitismälestis
98.	15852	Porkuni mõisa piirdemüürid	Porkuni küla	ehitismälestis
99.	15851	Porkuni mõisa tall	Porkuni küla	ehitismälestis
100.	15850	Porkuni mõisa tõllakuur	Porkuni küla	ehitismälestis
101.	15849	Porkuni mõisa ait	Porkuni küla	ehitismälestis
102.	15848	Porkuni mõisa valitsejamaja	Porkuni küla, Järvekalda tn 1	ehitismälestis
103.	15847	Porkuni mõisa park	Porkuni küla	ehitismälestis
104.	15846	Porkuni mõisa peahoone	Porkuni küla	ehitismälestis
105.	15845	Porkuni linnuse väravatorn	Porkuni küla, Mäe tn 1	ehitismälestis
106.	15844	Porkuni linnuse varemed	Porkuni küla, Mäe tn 1	ehitismälestis
107.	15843	Einmanni mõisa tuuleveski	Kursi küla, Tuuleveski	ehitismälestis

108.	15842	Einmanni mõisa tall-tõllakuur	Kursi küla, Einmanni mõis	ehitismälestis
109.	15841	Einmanni mõisa ait	Kursi küla, Einmanni mõis	ehitismälestis
110.	15840	Einmanni mõisa kaev	Kursi küla, Einmanni mõis	ehitismälestis
111.	15839	Einmanni mõisa park	Kursi küla, Einmanni mõis	ehitismälestis
112.	15838	Einmanni mõisa peahoone	Kursi küla, Einmanni mõis	ehitismälestis
113.	15837	Kuie tuuleveski	Kuie küla, Tuuleveski	ehitismälestis
114.	15795	Saksi mõisa ait-kuivati	Saksi küla, Mõisa	ehitismälestis
115.	15794	Saksi mõisa teenijatemaja	Saksi küla, Mõisa	ehitismälestis
116.	15793	Saksi mõisa peahoone	Saksi küla, Mõisa	ehitismälestis
117.	15792	Moe mõisa viinavabriku abihoone	Moe küla, Tööstuse	ehitismälestis
118.	15791	Moe mõisa viinavabrik	Moe küla, Tööstuse	ehitismälestis
119.	15790	Moe mõisa viinaköök	Moe küla, Tööstuse	ehitismälestis
120.	15789	Imastu mõisa kuivati	Imastu küla, Kuivati	ehitismälestis
121.	15788	Imastu mõisa aednikumaja	Imastu küla, Imastu mõis	ehitismälestis
122.	15787	Imastu mõisa kelder 2	Imastu küla, Imastu mõis	ehitismälestis
123.	15786	Imastu mõisa kelder 1	Imastu küla, Imastu mõis	ehitismälestis
124.	15785	Imastu mõisa teenijatemaja	Imastu küla, Koolkodu	ehitismälestis
125.	15784	Imastu mõisa moonakatemaja	Imastu küla, Koolkodu	ehitismälestis
126.	15783	Imastu mõisa härjatall	Imastu küla, Koolkodu	ehitismälestis
127.	15782	Imastu mõisa hobusetall	Imastu küla, Koolkodu	ehitismälestis
128.	15781	Imastu mõisa karjalaut 2	Imastu küla, Imastu mõis	ehitismälestis
129.	15780	Imastu mõisa karjalaut 1	Imastu küla, Imastu mõis	ehitismälestis
130.	15779	Imastu mõisa ait	Imastu küla, Imastu mõis	ehitismälestis
131.	15778	Imastu mõisa valitsejamaja	Imastu küla, Imastu mõis	ehitismälestis
132.	15777	Imastu mõisa park	Imastu küla, Ilmastu mõis	ehitismälestis
133.	15776	Imastu mõisa peahoone	Imastu küla, Imastu mõis	ehitismälestis
134.	15055	Lehtse mõisa peahoone varemed	Tõdrakõrve küla, Lehtsemõisa	ehitismälestis
134.	15054	Lehtse raudteejaama hoone	Lehtse alevik, Lehtse raudteejaama	ehitismälestis
135.	15053	Jäneda mõisa vesiveski	Jäneda küla, Veski	ehitismälestis
136.	15052	Jäneda mõisa turbiinihoone	Jäneda küla, Turbiini	ehitismälestis
137.	15051	Jäneda mõisa puutöökoda	Jäneda küla	ehitismälestis
138.	15050	Jäneda mõisa kaalukoda	Jäneda küla, Pika	ehitismälestis
139.	15049	Jäneda mõisa sepikoda	Jäneda küla, Hoidla	ehitismälestis
140.	15048	Jäneda mõisa ait	Jäneda küla, Viinavabriku	ehitismälestis
141.	15047	Jäneda mõisa valitsejamaja	Jäneda küla, Pika	ehitismälestis
142.	15046	Jäneda mõisa karjalaut	Jäneda küla, Hobuseraua	ehitismälestis
143.	15045	Jäneda mõisa härjatall 2	Jäneda küla, Viinavabriku	ehitismälestis
144.	15044	Jäneda mõisa härjatall 1	Jäneda küla, Viinavabriku	ehitismälestis
145.	15043	Jäneda mõisa tõllakuur	Jäneda küla, Tõllakuuri	ehitismälestis
146.	15042	Jäneda mõisa tall	Jäneda küla, Talli	ehitismälestis
147.	15041	Jäneda mõisa viinavabrik	Jäneda küla, Viinavabriku	ehitismälestis
148.	15040	Jäneda mõisa park	Jäneda küla	ehitismälestis
149.	15039	Jäneda mõisa peahoone	Jäneda küla, Jäneda loss	ehitismälestis
150.	27129	Vabadussõjas invaliidistunute matmispaik mälestussambaga	Tapa linn, Leina tn 18	ajaloomälestis
151.	22304	I maailmasõjas hukkunute matmispaik	Vistla küla, Vistla kalmistu	ajaloomälestis
152.	22303	I maailmasõjas hukkunute matmispaik	Vistla küla, Sauvälja kalmistu	ajaloomälestis
153.	5791	Terroriohvrite ühishaud	Tapa linn, Leina tn 18	ajaloomälestis
154.	5790	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Tapa linn	ajaloomälestis
155.	5789	Tapa linnakalmistu	Tapa linn, Leina tn 18	ajaloomälestis
156.	5788	Tapa vana kalmistu	Tapa linn	ajaloomälestis
157.	5787	Uudeküla kalmistu	Uudeküla, Uudeküla kalmistu	ajaloomälestis
158.	5786	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Loksa küla, Loksa vennaskalmistu	ajaloomälestis
159.	5785	Terroriohvrite ühishaud	Tamsalu linn, Sõpruse tn 3	ajaloomälestis

1.3 Riikliku kaitse all olevate loodusobjektide piirangud

Alus: *Looduskaitseseadus*¹ (RT I, 22.02.2019, 21);
*Metsaseadus*¹ (RT I, 2019, 61);
Vabariigi Valitsuse 15. septembri 2005. a määrus nr 237 *Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne-Viru maakonnas* (RT I, 12.03.2019, 31).

Loodust kaitstakse looduse säilitamise seisukohalt oluliste alade kasutamise piiramisega, kaitse alla võetud loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku isenditega ning kivististega sooritataivate toimingute reguleerimisega ning loodushariduse ja teadustöö soodustamisega. Looduse kaitsel lähtutakse tasakaalustatud ja säästva arengu põhimõtetest, kaaludes iga kord looduskaitse seisukohalt tõhusamate lahenduste rakendamise võimalusi.

Kaitstavad loodusobjektid on:

- kaitsealad;
- hoiualad;
- kaitsealused liigid ja kivistised;
- püsielupaigad;
- kaitstavad looduse üksikobjektid;
- kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid.

Kaitseala on inimtegevusest puutumatusena hoitav või erinõuete kohaselt kasutatav ala, kus säilitatakse, kaitstakse, taastatakse, uuritakse või tutvustatakse loodust. Kaitsealad on:

- rahvuspargid;
- looduskaitsealad;
- maastikukaitsealad.

Kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis ei või ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta:

- muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet;
- koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- lubada ehitada ehitusteatisel kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada või laiendada lautrit või paadisilda;
- anda projekteerimistingimusi;
- anda ehitusluba;
- rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatisi;
- jahiulukeid lisaöötä.

Kaitseala, hoiuala, püsielupaiga ja kaitstava looduse üksikobjekti valitseja on Keskkonnaamet.

Tapa vallas asub Ilmandu hoiuala (KR kood KLO2000032). Ilmandu hoiuala pindala on 169,3 ha. Ilmandu hoiuala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - liigirikaste madalsoode (7230) ning

soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080) kaitse. Imandu hoiuala asub Tapa vallas: Aavere külas, Kuie külas ja Uuemõisa külas.

Tabel 2. Tapa vallas asuvate kaitsealade nimekiri (EELISE andmetel , 28.05.2019. a):

Jrk nr	Registri-kood	Nimi	Asukoht	Tüüp	Pindala ha
1.	KLO1000675	Aavere looduskaitseala	Aavere küla; Järsi küla; (Väike-Maarja vald, Pikevere küla)	looduskaitseala	60.8
2.	KLO1000677	Alupere looduskaitseala	Naistevälja küla; Uudeküla küla; Alupere küla	looduskaitseala	89.4
3.	KLO1200282	Einmanni mõisa park	Kursi küla	kaitsealune park	11.2
4.	KLO1200345	Imastu mõisa park	Imastu küla	kaitsealune park	8.8
5.	KLO1200527	Jootme park	Jootme küla	park, puistu, arboreetum	3.6
6.	KLO1000032	Jäneda allikad	Jäneda küla	vana kaitsekorraga ala	5.5
7.	KLO1200416	Jäneda mõisa park	Jäneda küla	kaitsealune park	13.3
8.	KLO1200299	Kuie mõisa park	Kuie küla	kaitsealune park	3.7
9.	KLO1000265	Kõrvemaa maastikukaitseala	Raudla küla; Jäneda küla; (Järva vald, Järva- Madise küla)	maastikukaitseala	20653.4
10.	KLO1000642	Lasila looduskaitseala	Piisupi küla, (Rakvere vald, Lasila küla;, Kadrina vald, Pariisi küla)	looduskaitseala	314.7
11.	KLO1200528	Linnape park	Linnape küla	park, puistu, arboreetum	2.1
12.	KLO1200590	Moe pargi põlispuud	Moe küla	park, puistu, arboreetum	3.9
13.	KLO1000544	Neeruti maastiku- kaitseala	Piisupi küla; (Kadrina vald, Jõepere küla; Kadrina vald, Neeruti küla)	maastikukaitseala	1250.2
14.	*KLO1000230	*Ohepalu looduskaitseala	Tapa linn; (Kadrina vald: Ridaküla, Mõnda- vere küla, Arbavere küla, Ohepalu küla, Uku ja Kõrvküla küla; Kuusalu vald: Kolgu küla, Tõreska küla, Pala küla)	looduskaitseala	5934.6
15.	KLO1000270	Porkuni maastikukaitseala	Assamalla küla; Järvajõe küla (Rakvere vald, Levala küla)	maastikukaitseala	1151.5
16.	KLO1200425	Porkuni parkmets	Porkuni küla	park, puistu, arboreetum	102.3
17.	KLO1200529	Pruuna mõisa park	Tõdrakõrve küla	kaitsealune park	5.8
18.	KLO1000714	Tõdrangu looduskaitseala	Araski küla; Kuie küla; Aavere küla;	looduskaitseala	1258.9
19.	KLO1200317	Saksi park ja karstijärved	Saksi küla	park, puistu, arboreetum	4.2
20.	KLO1000028	Savalduma karstiala	Alupere küla; Savalduma küla; Kursi küla	vana kaitsekorraga ala	180.8
21.					

*paikneb valla territooriumi piiril

Tabel 3. Tapa vallas asuvate looduse üksikobjektide nimekiri:

Jrk nr	Registri-kood	Nimi	Asukoht	Tüüp
1.	KLO4000193	Hobusepuu; Kuie pärn, (Kuiie hobusepuu)	Kuie küla	puu ja puudegrupid
2.	KLO4000549	Imastu siniallikad	Imastu küla	allikas
3.	KLO4000365	Karkuse jalakas	Karkuse küla	puu ja puudegrupid
4.	KLO4000552	Konnavere allikad	Imastu küla	allikas
5.	KLO4000709	Kuusk-tuuleluud	Saiakopli küla	puu ja puudegrupid
6.	KLO4001109	Künnapuud; (Pulmajalakad)	Savalduma küla	puu ja puudegrupid
7.	KLO4000738	Lehtse kokkukasvanud tammed; Lehtse kaks paaristamme	Tõörakõrve küla	puu ja puudegrupid
8.	KLO4000272	Liivamägi ja Jaanitulemägi	Piisupi küla; Porkuni küla	pinnavorm
9.	KLO4000539	Patika kivi; Kaldamäe kivi	Patika küla	rändrahn ja kivikülv
10.	KLO4000871	Porkuni hõbepajud	Porkuni küla	puu ja puudegrupid
11.	KLO4000430	Porkuni mänd	Porkuni küla	puu ja puudegrupid
12.	KLO4000754	Põldvahtrad; (Tapa põldvahtrad)	Tapa linn	puu ja puudegrupid
13.	KLO4000491	Rehesaare rändrahn; Saunasaare kivi	Kõrveküla küla	rändrahn ja kivikülv
14.	KLO4001011	Tamsalu suur rändrahn; (Suur rändrahn; Tooma kivi; Toomaru e. Tooma talu suurkivi)	Metskaevu küla	rändrahn ja kivikülv

Vääriselupaik (VEP) on ala metsas, kus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdiste või haruldaste liikide esinemise tõenäosus on suur. Eraomanikule kuulavas metsas on vääriselupaiga kaitsmine vabatahtlik.

Vääriselupaiga klassifikaatori ja valiku juhendi kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Avalik-õigusliku juriidilise isiku omandis olevas metsas korraldab vääriselupaiga kaitset maa omanik või tema volitatud esindaja, riigimetsas riigimetsa majandaja valdkonna eest vastutava ministri määrusega kehtestatud korras. Nimetatud määrusega võib vääriselupaigas piirata või keelata majandustegevust vääriselupaiga kaitse-eesmärgi alusel

Erametsaomanikul on võimalik sõlmida riigiga vääriselupaiga kaitseks notariaalne leping, millega kinnisasi koormatakse isikliku kasutusõigusega riigi kasuks 20-ks aastaks. Selle eest makstakse omanikule kasvava metsa väärtuse suurune summa proportsionaalselt 20 aasta jooksul iga-aastaste maksetena. Lepinguga keelatakse vääriselupaigas metsast lamapuidu eemaldamine, metsa kuivendamine, metsateede ehitamine, metsa uuendamine, telkimine, lõkke tegemine ja metsa raiumine, välja arvatud erakorralised raied Keskkonnaameti nõusolekul.

Tabel 4. Tapa vallas asuvate vääriselupaikade nimekiri (Keskkonnaregistri andmetel, 28.05.2019. a):

Jrk nr	Registrikood	Nimi	Asukoht	Tüüp
1.	VEP104001	VEP nr.104001	Kõrveküla küla	Männikud ja männi-segametsad
2.	VEP104002	VEP nr.104002	Kõrveküla küla	Väikesed märgalasaared ja -poolsaared

3.	VEP104007	VEP nr.104007	Jootme küla	Teised järsakumetsad
4.	VEP104013	VEP nr.104013	Jootme küla	Teised järsakumetsad
5.	VEP104014	VEP nr.104014	Jootme küla	Ojalammid
6.	VEP104015	VEP nr.104015	Jootme küla	Ojade kaldad
7.	VEP107134	VEP nr.107134	Loksu küla	Madalikud ja jõelammid
8.	VEP107135	VEP nr.107135	Lokuta küla	Madalikud ja jõelammid
9.	VEP107136	VEP nr.107136	Saiakopli küla	Madalikud ja jõelammid
10.	VEP143059	VEP nr.143059	Kuie küla	Põlendikud
11.	VEP143089	VEP nr.143089	Kuie küla	Kuusikud ja kuuse-segametsad
12.	VEP143090	VEP nr.143090	Vajangu küla	Kuusikud ja kuuse-segametsad
13.	VEP143091	VEP nr.143091	Kursi küla	Kuusikud ja kuuse-segametsad
14.	VEP143092	VEP nr.143092	Kursi küla	Loometsad
15.	VEP143094	VEP nr.143094	Kaeva küla	Kuusikud ja kuuse-segametsad
16.	VEP143095	VEP nr.143095	Aavere küla	Karbonaatsete soode ja märgade niitude äärealad
17.	VEP143096	VEP nr.143096	Aavere küla	Karbonaatsete soode ja märgade niitude äärealad
18.	VEP143097	VEP nr.143097	Järvajõe küla	Kuusikud ja kuuse-segametsad
19.	VEP143098	VEP nr.143098	Järvajõe küla	Teised lehtmetsad
20.	VEP143099	VEP nr.143099	Assamalla küla	Kuusikud ja kuuse-segametsad
21.	VEP143101	VEP nr.143101	Piisupi küla	Võsastunud puisrohumaad
22.	VEP143197	VEP nr.143197	Piisupi küla	Männikud ja männi-segametsad
23.	VEP143199	VEP nr.143199	Piisupi küla	Järsud jõgede ja järvede kaldad
24.	VEP143200	VEP nr.143200	Piisupi küla	Järsud jõgede ja järvede kaldad
25.	VEP143201	VEP nr.143201	Piisupi küla	Kuusikud ja kuuse-segametsad
26.	VEP143202	VEP nr.143202	Porkuni küla	Järsud jõgede ja järvede kaldad
27.	VEP158189	VEP nr.158189	Kõrveküla küla	Männikud ja männi-segametsad
28.	VEP158190	VEP nr.158190	Kõrveküla küla	Männikud ja männi-segametsad
29.	VEP158191	VEP nr.158191	Kõrveküla küla	Männikud ja männi-segametsad
30.	VEP158192	VEP nr.158192	Kõrveküla küla	Männikud ja männi-segametsad
31.	VEP158193	VEP nr.158193	Kõrveküla küla	Märgalade männikud ja kaasikud
32.	VEP158194	VEP nr.158194	Kõrveküla küla	Märgalade männikud ja kaasikud
33.	VEP158195	VEP nr.158195	Kõrveküla küla	Märgalade männikud ja kaasikud
34.	VEP158197	VEP nr.158197	Kõrveküla küla	Sanglepikud
35.	VEP158198	VEP nr.158198	Kõrveküla küla	Märgalade kuusikud ja kuuse-segametsad
36.	VEP158200	VEP nr.158200	Kõrveküla küla	Männikud ja männi-segametsad
37.	VEP158201	VEP nr.158201	Kõrveküla küla	Märgalade männikud ja kaasikud
38.	VEP204537	VEP nr.204537	Kaeva küla	Haavikud

39.	VEP204883	VEP nr.204883	Assamalla küla	Kuusikud ja kuuse-segametsad
40.	VEPE00150	VEP nr.E00150	Lemmküla küla	Kuusikud ja kuuse-segametsad
41.	VEPE00151	VEP nr.E00151	Piisupi küla	Kuusikud ja kuuse-segametsad
42.	VEPE00153	VEP nr.E00153	Porkuni küla	Teised lehtmetsad
43.	VEPE01779	VEP nr.E01779	Kerguta küla	Kuusikud ja kuuse-segametsad

1.4 Kaitse all olevad taime- ja loomaliikide loetelu

Alus: *Looduskaitseeadus¹* (RT I, 22.02.2019, 21);
 Vabariigi valitsuse 20.05.2004 määrus nr 195, *I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu* (RT I, 18.06.2014, 20);
 Keskkonnaministri 19.05.2004 määrus nr 51, *III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine* (RT I, 2014, 22).

Liigid võtab I või II kaitsekategooria kaitse alla Vabariigi Valitsus nende loetelu sisaldava määrusega. Need liigid, mille püsielupaigad on looduskaitseeaduse § 50 lõike 2 kohaselt automaatselt kaitstud, kuuluvad I kaitsekategooriasse. III kaitsekategooria liigid võtab kaitse alla valdkonna eest vastutav minister (Keskkonnaminister) määrusega.

I kaitsekategooriasse arvatakse:

- liigid, mis on Eestis haruldased, esinevad väga piiratud alal, vähestes elupaikades, isoleeritult või väga hajusate asurkondadena;
- liigid, mis on hävimisohus, mille arvukus on inimtegevuse mõjul vähenenud, elupaigad ja kasvukohad rikutud kriitilise piirini ja väljasuremine Eesti looduses on ohutegurite toime jätkumisel väga tõenäoline.

I kategooria seeni ja samblikke Tapa valla territooriumil ei kasva, samuti ei asu Tapa valla territooriumil I kategooria loomi.

Tapa valla territooriumil asub I kategooria taim *Ranunculus lanuginosus* (villtulikas) (KR kood KLO9326215 ja KLO9326314).

II kaitsekategooriasse arvatakse:

- liigid, mis on ohustatud, kuna nende arvukus on väike või väheneb ning levik Eestis väheneb ülekasutamise, elupaikade hävimise või rikkumise tagajärjel;
- liigid, mis võivad olemasolevate keskkonnategurite toime jätkumisel sattuda hävimisohu.

Tapa valla territooriumil asuvad II kategooria samblikud:

- *Parmeliella triptophylla* (väike nõgisamblik);
- *Hypocenomyce anthracophila* (männi-soomussamblik).

Tapa valla territooriumil asuvad II kategooria loomad:

- *Triturus cristatus* (harivesilik);

- *Pelobates fuscus* (harilik mudakonn);
- *Podiceps auritus* (sarvikpütt);
- *Picoides tridactylus* (laanerähn);
- *Accipiter gentilis* (kanakull);
- *Tetrao urogallus* (metsis);
- *Eptesicus nilssonii* (põhja-nahkhiir).

Tapa valla territooriumil asuvad II kategooria taimed:

- *Gymnadenia odoratissima* (lõhnav käoraamat);
- *Saussurea alpina* subsp. *esthonica* (eesti soojumikas);
- *Listera cordata* (väike käöpõll);
- *Liparis loeselii* (soohiilakas);
- *Saussurea alpina* subsp. *esthonica* (eesti soojumikas);
- *Cypripedium calceolus* (kaunis kuldking);
- *Corallorhiza trifida* (kõdu-koralljuur);
- *Bromus benekenii* (varjuluste);
- *Ophrys insectifera* (kärbesõis);
- *Dactylorhiza russowii* (Russowi sõrmkäpp);
- *Orchis ustulata* (tõmmu käpp);
- *Hammarbya paludosa* (sookäpp);
- *Pedicularis sceptrum-carolinum* (kuninga-kuuskjalg);
- *Pulsatilla patens* (palu-karukell);
- *Cephalanthera rubra* (punane tolmpa);
- *Selaginella selaginoides* (koldjas selaginell);
- *Malaxis monophyllos* (ainulehine soovalk).

III kaitsekategooriasse arvatakse:

- 1) liigid, mille arvukust ohustab elupaikade ja kasvukohtade hävimine või rikkumine ja mille arvukus on vähenenud sedavõrd, et ohutegurite toime jätkumisel võivad nad sattuda ohustatud liikide hulka;
- 2) liigid, mis kuulusid I või II kaitsekategooriasse, kuid on vajalike kaitseabinõude rakendamise tõttu väljaspool hävimisohtu.

Tapa valla territooriumil asuvad III kategooria loomad:

- *Circus aeruginosus* (roo-loorkull);
- *Glaucidium passerinum* (värbkakk);
- *Podiceps grisegena* (hallpõsk-pütt);
- *Caprimulgus europaeus* (öösorr);
- *Triturus vulgaris* (tähnikvesilik);
- *Rana arvalis* (rabakonn);
- *Rana temporaria* (rohukonn);
- *Bufo bufo* (harilik kärnkonn);
- *Dryocopus martius* (musträhn);
- *Picus canus* (hallpea-rähn);
- *Ficedula parva* (väike-kärbsenäpp);
- *Tetrastes bonasia* (laanepüü);
- *Accipiter nisus* (raudkull);
- *Lanius collurio* (punaselg-õgija);
- *Turdus viscivorus* (hoburästas);

- Tetrao tetrix (teder);
- Phengaris arion (nõmme-tähniksinitiib)
- Leucorrhinia pectoralis (suur-rabakiil);
- Leucorrhinia albifrons (valgelaup-rabakiil);
- Graphoderus bilineatus (lai-tõmmuujur (mardikaliik));
- Coenonympha hero (vareskaera-aasasilmik (liblikas));
- Ophiogomphus cecilia (rohe-vesihobu (kiililine));
- Lutra lutra (saarmas);
- Thymallus thymallus (harjus).

Tapa valla territooriumil asuvad III kategooria taimed:

- Hamatocaulis vernicosus (läikiv kurdsirbik);
- Dactylorhiza incarnata (kähkjaspunane sõrmkäpp);
- Epipactis helleborine (laialehine neiuvaip);
- Neottia nidus-avis (pruunikas pesajuur).

I kaitsekategooria liikide kõikide teadaolevate elupaikade või kasvukohtade kaitse tagatakse kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega.

II kaitsekategooria liikide vähemalt 50 protsendi teadaolevate ja keskkonnaregistris registreeritud elupaikade või kasvukohtade kaitse tagatakse kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega lähtuvalt alade esinduslikkusest.

III kaitsekategooria liikide vähemalt 10 protsendi teadaolevate ja keskkonnaregistris registreeritud elupaikade või kasvukohtade kaitse tagatakse kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega lähtuvalt alade esinduslikkusest.

Piiritlemata II ja III kategooria kaitsealuste liikide elupaikades rakendub isendi kaitse.

Kaitsealuste liikide elupaikade ja kasvukohtade kaitseks moodustatakse püsielupaigad. Püsielupaikades on kaitse-eesmärgiks konkreetsete kaitsealuste liikide oluliste elupaikade või kasvukohtade säilitamine. Ka kaitsealadel ja hoiualadel kaitstakse ohustatud liike, kuid seal on lisaks liigikaitsele eesmärkidele ka laiemad eesmärgid - kaitstakse ohustatud kooslusi, säilitatakse, kaitstakse, taastatakse, uuritakse või tutvustatakse loodust. Kaitsealade ja hoiualade pindala on reeglina suurem kui püsielupaikadel.

Püsielupaikades on kehtestatud piiranguvööndi või sihtkaitsevööndi kaitsekord.

Eestis on moodustatud püsielupaigad eelkõige I ja II kaitsekategooria liikide elupaikade ja kasvukohtade säilitamiseks. I ja II kaitsekategooria liikide nimekiri on kättesaadav Riigi Teatajast. Kõikide keskkonnaministri määrusega moodustatud püsielupaikade kaitse-eeskirjad on samuti kättesaadavad Riigi Teatajast.

Tabel 5. Tapa vallas asuvate kaitsealuse liigi püsielupaikade nimekiri (Keskkonnaregistri andmetel, 28.05.2019):

Jrk nr	Registri- kood	Nimi	Asukoht	Pindala ha
1.	KLO3000103	Kernu metsise püsielupaik	Kõrveküla küla; (Järva vald, Peedu küla)	417.5
2.	KLO3001245	Koolme allikate käpaliste püsielupaik	Patika küla	9.8
3.	KLO3000739	Lasila harivesiliku püsielupaik	Piisupi küla (Rakvere vald, Lasila küla)	30.3
4.	KLO3001246	Läpi käpaliste püsielupaik	Patika küla	14.1

1.5 Natura 2000 võrgustikust tulenevad piirangud

Alus: *Looduskaitseseadus I* (RT I, 22.02.2019, 21);
EL direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ja loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (loodusdirektiiv) ja direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (linnudirektiiv);
Vabariigi Valitsuse 23.03.2009. a korraldus nr 148 Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k *Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri* muutmise (RTL 2009, 39, 516).

Natura 2000 on üleeuroopaline looduskaitsealade võrgustik, mis on moodustatud 1992. aasta nn loodusdirektiivi (92/43/EMÜ) alusel eesmärgiga kaitsta ja säilitada Euroopas ohustatud väärtuslikke liike ja elupaikasid. Natura 2000 võrgustik koosneb loodusdirektiivi alusel liikmesriikide poolt määratud loodusaladest ja 1979. aasta nn linnudirektiivi (79/409/EÜ) alusel määratud linnualadest.

Natura 2000 ala kaitse eesmärk määratakse kindlaks, lähtudes ala tähtsusest Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ I lisas nimetatud linnuliikide või selles nimetamata rändlinnuliikide või nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud looduslike või poollooduslike elupaigatüüpide või II lisas nimetatud liikide soodsa seisundi säilitamise või taastamise jaoks, samuti lähtudes Natura 2000 võrgustiku terviklikkuse saavutamise vajadusest ning silmas pidades ala degradeerumis- ja hävimisohtu.

Euroopa Liidu *Natura 2000* võrgustik koosneb Eestis:

- linnualadest, millest Eesti riik on Euroopa Komisjoni teavitanud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ kohaselt;
- loodusaladest, millel on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ kohaselt Euroopa Komisjoni seisukohast üleeuroopaline tähtsus.

Tapa valda ulatuvad järgmised rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alad:

- Kõrvemaa linnuala (EE0060171),
- Ohepalu linnuala (EE0020205),
- Ilmandu loodusala (EE0060210),
- Kõrvemaa loodusala (EE0060119),
- Lasila loodusala (EE0060206),
- Neeruti loodusala (EE0060203),
- Ohepalu loodusala (EE0020205),
- Porkuni loodusala (EE0060214).

Natura-aladel tuleb arvestada seal esinevate loodusväärtuste (kaitse eesmärkide) säilimise nõudega. Iga liikmesriik võib Natura 2000 alade kaitse korraldamiseks valida endale sobivad meetmed. Eestis on Natura võrgustiku alade kaitse tagatud läbi kaitsealade ja hoiualade kaitsekorra.

1.6 Veekogude kaitse

Alus: *Looduskaitse seadus*¹ (RT I, 22.02.2019, 21);
*Veeseadus*¹ (RT I, 22.02.2019, 1).

Kallas on merd, järve, jõge, veehoidlat, oja, allikat või maaparandussüsteemi eesvoolu ääristav ja erinõuete kohaselt kasutatav maismaavöönd, mida kaitstakse looduskaitse seadusega. Kalda kaitse eesmärk on rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine.

Tabel 6. Tapa valla veekogude nimekiri ja kehtivad kitsendused (Keskkonnaregistri andmetel, 29.05.2019. a)

Registrikood	Veekogu nimi	Asukoht	Tüüp	Veepeegli pindala ha või pikkus km	Kalda piiranguvöönd	Ehituskeelu-vöönd
VEE2010670	(Lehtse turbakarjäär)	Läste küla	Tehisjärv	3	50	25
VEE2010640	(Lehtse turbakarjäär)	Läste küla	Tehisjärv	1	50	25
VEE2010660	(Lehtse turbakarjäär)	Läste küla	Tehisjärv	7.7	50	25
VEE2010690	(Lehtse turbakarjäär)	Läste küla	Tehisjärv	3.9	50	25
VEE2010730	(Lehtse turbakarjäär) (Läste raba turbakarjäär)	Läste küla	Tehisjärv	2.8	50	25
VEE2010760	(Lehtse turbakarjäär) (Läste raba turbakarjäär)	Läste küla	Tehisjärv	3.6	50	25
VEE2010740	(Lehtse turbakarjäär) (Läste raba turbakarjäär)	Läste küla	Tehisjärv	3.9	50	25
VEE2010650	(Lehtse turbakarjäär) (Läste raba turbakarjäär)	Läste küla	Tehisjärv	5.3	50	25
VEE2010680	(Lehtse turbakarjäär) (Läste raba turbakarjäär)	Läste küla	Tehisjärv	10.3	100	50
VEE2010720	(Lehtse turbakarjäär) (Läste raba turbakarjäär)	Läste küla	Tehisjärv	1.4	50	25
VEE2010780	(Lehtse turbakarjäär) (Läste raba turbakarjäär)	Patika küla	Tehisjärv	1.2	50	25
VEE2010770	(Lehtse turbakarjäär) (Läste raba turbakarjäär)	Läste küla; Patika küla	Tehisjärv	21.5	100	50
VEE2010750	(Lehtse turbakarjäär) (Läste raba turbakarjäär)	Läste küla	Tehisjärv	2.1	50	25

VEE4501300	(nimi teadmata)	Patika küla	Allikas		50	25
VEE4209200	(nimi teadmata)	Jäneda küla	Allikas		50	25
VEE4209900	(nimi teadmata)	Kõrveküla küla	Allikas		50	25
VEE4209001	(nimi teadmata)	Kuru küla	Allikas		50	25
VEE4210100	(nimi teadmata)	Patika küla	Allikas		50	25
VEE4210700	(nimi teadmata)	Läste küla	Allikas		50	25
VEE4209800	(nimi teadmata)	Kõrveküla küla	Allikas		50	25
VEE4209100	(nimi teadmata)	Raudla küla	Allikas		50	25
VEE4107714	(nimi teadmata)	Vahakulmu küla	Allikas		50	25
VEE4107715	(nimi teadmata)	Porkuni küla	Allikas		50	25
VEE4107716	(nimi teadmata)	Porkuni küla	Allikas		50	25
VEE4107717	(nimi teadmata)	Porkuni küla	Allikas		50	25
VEE4107719	(nimi teadmata)	Moe küla	Allikas		50	25
VEE4107720	(nimi teadmata)	Moe küla	Allikas		50	25
VEE4107721	(nimi teadmata)	Moe küla	Allikas		50	25
VEE4107722	(nimi teadmata)	Moe küla	Allikas		50	25
VEE4107723	(nimi teadmata)	Moe küla	Allikas		50	25
VEE4107724	(nimi teadmata)	Moe küla	Allikas		50	25
VEE4107718	(nimi teadmata)	Imastu küla	Allikas		50	25
VEE4209002	(nimi teadmata)	Kuru küla	Allikas		50	25
VEE2010630	(Rebase raba turbakarjäär)	Läste küla	Tehisjärv	5.2	50	25
VEE4802800	Aegviidu siniallikad	Jäneda küla	Allikas		50	25
VEE4502000	Aegviidu siniallikad	Jäneda küla	Allikas		50	25
VEE4802801	Aegviidu siniallikad	Jäneda küla	Allikas		50	25
VEE4210000	Aegviidu siniallikad	Jäneda küla	Allikas		50	25
VEE4802802	Aegviidu siniallikad	Jäneda küla	Allikas		50	25
VEE2021500	Allikajärv (Jäneda Allikajärv)	Jäneda küla	Paisjärv	3.2	50	25
VEE1085100	Allikaoja	Jäneda küla	Oja	3.4	50	25
VEE1084200	Ambla jõgi (Albu jõgi)	Linnape küla; (Järva vald: Ambla alevik; Jõgisoo küla; Raka küla; Märjandi küla; Kukevere küla; Käravete alevik; Järvamaa: Säasküla küla; Albu ja Vetepere küla)	Jõgi	30.6	100	50
VEE4210200	Hiiekaev	Karkuse küla	Allikas		50	25
VEE1030100	Ilmandu jõgi	Aavere küla; (Väike-Maarja vald: Pada-küla, Ao, Varangu, Liigvalla, Pikevere, Raigu, Uuemõisa ja Vorsti küla)	Jõgi	20	100	50
VEE2021900	Imastu allikas (Imastu järv)	Imastu küla	Looduslik järv	0.6	50	25
VEE1079202	Imastu oja	Imastu küla	Oja	0.8	50	25
VEE4109500	Imastu siniallikad	Imastu küla	Allikas		50	25
VEE4208800	Imastu siniallikad	Imastu küla	Allikas		50	25
VEE1079204	Jaanitulemäe kraav	Piisupi küla; Porkuni küla	Kraav	0.6	-	-
VEE4209300	Jäneda allikad	Jäneda küla	Allikas		50	25
VEE4209600	Jäneda allikad	Jäneda küla	Allikas		50	25
VEE4209400	Jäneda allikad	Jäneda küla	Allikas		50	25
VEE4209700	Jäneda allikad	Jäneda küla	Allikas		50	25
VEE4209500	Jäneda allikad	Jäneda küla	Allikas		50	25
VEE1085000	Jäni jõgi	Jäneda küla; Kõrve-	Jõgi	32.4		

		küla küla; Raudla küla; (Järva vald: Käravete alevik, Märjandi küla, Kukevere küla, Mägede küla; Anija vald: Aegviidu alev, Mustjõe küla, Pikva küla)			100	50
VEE2043410	Järsi järv	Järsi küla	Looduslik järv	2.3	50	25
VEE4800900	Kadaka allikad	Patika küla	Allikas		50	25
VEE4801000	Kadaka allikad	Patika küla	Allikas		50	25
VEE2033560	Kadaka järv (Pearnajärv)	Võhmetu küla	Looduslik järv	0.5	50	25
VEE1085800	Kadaka oja	Patika küla	Oja	1.3	50	25
VEE2021600	Kalijärv (Jäneda Kalijärv)	Jäneda küla	Looduslik järv	4.1	50	25
VEE2022310	Kalle järv (Kalle veski pais)	Vahakulmu küla	Looduslik järv	1.2	50	25
VEE2033532	Kannukse järv	Piisupi küla	Looduslik järv	0.4	50	25
VEE2033531	Kannukse soonik	Piisupi küla	Looduslik järv	0.4	50	25
VEE1085703	Keldriaugu kraav	Patika küla; (Anija vald, Pillapalu küla)	Kraav	2.7	-	-
VEE2021700	Kernu järv (Kõrveküla Kernu järv)	Kõrveküla küla	Looduslik järv	8.4	50	25
VEE4107701	Konnavere allikad	Imastu küla	Allikas		50	25
VEE4107700	Konnavere allikas (Konnavere allikad)	Imastu küla	Allikas		50	25
VEE2033534	Kuke järv	Võhmetu küla	Looduslik järv	0.3	50	25
VEE4209000	Kuru allikas	Kuru küla	Allikas		50	25
VEE1087200	Kuru oja	Pruuna küla; Kuru küla	Oja	4	50	25
VEE1087301	Kändla kraav (Raamatu kraav)	Tõdrakõrve küla; Läste küla	Kraav	2.1	-	-
VEE1085704	Küünikraav	Patika küla	Kraav	0.3	-	-
VEE2033522	Laksi järv	Võhmetu küla	Looduslik järv	0.8	50	25
VEE1085500	Lehtmetsa peakraav	Kõrveküla küla; (Järva vald, Lehtmetsa ja Mägede küla)	Peakraav	5	-	-
VEE2033540	Lemmküla järv (Lemmküla järv)	Lemmküla küla	Looduslik järv	6.1	50	25
VEE2033530	Mardihansu järv	Võhmetu küla	Looduslik järv	2.1	50	25
VEE2071620	Moe paisjärv	Loksu küla; Lokuta küla; Moe küla	Paisjärv	2.6	50	25
VEE1085700	Mustjõgi	Läste küla; Patika küla; (Anija vald: Aegviidu alev, Pillapalu, Vikipalu, Mustjõe ja Pikva küla)	Jõgi	38.2	100	50
VEE1079300	Niinemäe kraav (Koplimetsa peakraav)	Tapa linn; (Kadrina vald, Ridaküla küla)	Peakraav	5.2	-	-

VEE2043420	nimetu	Aavere küla; Kuie küla	Looduslik järv	2.6	50	25
VEE2022330	nimetu	Tapa linn; Kuru küla; Jootme küla	Tehisjärv	3.7	50	25
VEE2022320	nimetu	Näo küla; Karkuse küla	Tehisjärv	1.3	50	25
VEE2022340	nimetu	Tõõrakõrve küla	Tehisjärv	1	50	25
VEE1085010	Palksaare kraav	Kõrveküla küla; (Anija vald: Mustjõe küla; Aegviidu alev)	Kraav	5.4	-	-
VEE2033510	Piisupi järv	Piisupi küla	Looduslik järv	4.9	50	25
VEE2033500	Porkuni järv	Porkuni küla; (Väike-Maarja vald, Kännuküla küla)	Looduslik järv	48.2	100	50
VEE1087100	Põriki oja (Linnape peakraav)	Pruuna küla; Räsna küla; Linnape küla; (Järva vald, Raka küla)	Peakraav	4.6	-	-
VEE2033570	Ratasjärv	Lääne-Virumaa, Tapa vald, Võhmetu küla	Looduslik järv	0.9	50	25
VEE1079500	Rauakõrve oja	Tapa linn; Tõõrakõrve küla; (Kuusalu vald: Kolgu küla;	Oja	3.8	100	50
VEE2033571	Sahkjärv	Võhmetu küla	Looduslik järv	0.2	50	25
VEE2022300	Saksi järv	Saksi küla	Looduslik järv	23.9	100	50
VEE2033410	Savalduma järv (Savaladmuma karstijärv)	Savalduma küla	Looduslik järv	9	50	25
VEE2033420	Savalduma karstiala	Kursi küla; Savalduma küla	Looduslik järv	3.5	50	25
VEE1087000	Soodla jõgi	Pruuna küla; Kuru küla; Läste küla; Tõõrakõrve küla; Räsna küla; Jootme küla; Rabasaare küla; (Järva vald: Reinevere küla; Kuusalu vald: Kolgu ja, Koitjärve küla; Anija vald: Pillapalu, Härma-kosu, Raudoja, Partsaare ja Soodla küla)	Jõgi	84.7	100	50
VEE1087300	Sooküla kraav (Olevi peakraav)	Läste küla; Tõõrakõrve küla (Kuusalu vald, Kolgu küla)	Peakraav	4.9	-	-
VEE4311401	Suuga allikas	Jootme küla	Allikas		50	25
VEE2033542	Suur Roogjärv	Lemmküla küla	Looduslik järv	0.3	50	25
VEE2033550	Süsijärv	Piisupi küla	Looduslik järv	1.3	50	25
VEE2033521	Toomra järv	Võhmetu küla	Looduslik järv	0.4	50	25
VEE1079600	Tõõrakõrve kraav	Tõõrakõrve küla; (Kuusalu vald:	Kraav	5	-	-

		Kolgu küla)				
VEE4208900	Ussisoo allikas (Imastu siniallikad)	Imastu küla	Allikas		50	25
VEE1085400	Uuesilla oja (Arapere oja)	Kõrveküla küla; (Järva vald: Lehtmetsa küla, Peedu küla, Mägede küla)	Oja	5.1	50	25
VEE4107703	Vahakulmu allikas	Vahakulmu küla	Allikas		50	25
VEE4107704	Vahakulmu allikas	Vahakulmu küla	Allikas		50	25
VEE4107713	Vahakulmu allikas	Vahakulmu küla	Allikas		50	25
VEE4107712	Vahakulmu allikas	Vahakulmu küla	Allikas		50	25
VEE4107711	Vahakulmu allikas	Vahakulmu küla	Allikas		50	25
VEE4107710	Vahakulmu allikas	Vahakulmu küla	Allikas		50	25
VEE4107707	Vahakulmu allikas	Lokuta küla	Allikas		50	25
VEE4107708	Vahakulmu allikas	Lokuta küla	Allikas		50	25
VEE4107702	Vahakulmu allikas	Vahakulmu küla	Allikas		50	25
VEE4107705	Vahakulmu allikas	Vahakulmu küla	Allikas		50	25
VEE4107706	Vahakulmu allikas	Vahakulmu küla	Allikas		50	25
VEE4107709	Vahakulmu allikas	Vahakulmu küla	Allikas		50	25
VEE2071610	Vahakulmu järv	Vahakulmu küla	Paisjärv	3.9	50	25
VEE1079200	Valgejõgi	Porkuni küla; Saia- kopli küla; Kada- piku küla; Järvajõe küla; Piisupi küla; Vahakulmu küla; Loksu küla; Tapa linn; Imastu küla; Lokuta küla; Moe küla; (Kuusalu vald: Suru, Nõmmeveski, Parks, Tõreska, Valgejõe, Vana- küla, Kolgaküla, Kotka, Loksa ja Kolgu küla, Loksa linn, Pala küla, Koitjärve küla; Kadrina vald: Ridaküla küla)	Jõgi	105.4	100	50
VEE2021400	Veskijärv (Jäneda Veskijärv)	Jäneda küla	Paisjärv	2.2	50	25
VEE2021510	Väike Allikajärv	Jäneda küla	Paisjärv	0.7	50	25
VEE2033541	Väike Roogjärv	Lemmküla küla	Looduslik järv	0.2	50	25
VEE2033520	Võhmetu järv (Võhmetu suurjärv)	Võhmetu küla	Looduslik järv	8.4	50	25

Ehituskeeluvööndit võib suurendada või vähendada, arvestades kalda kaitse eesmärke ning lähtudes taimestikust, reljeefist, kõlvikute ja kinnisasjade piiridest, olemasolevast teede- ja tehnovõrgust ning väljakujunenud asustusest. Käesoleva üldplaneeringuga ehituskeeluvööndi suurendamist ette ei nähta.

Käesolev Tapa valla üldplaneering teeb, lähtudes looduskaitseaduse § 40, ettepaneku vähendada ehituskeeluvööndit Valgejõe saarel 10 meetrini ning

Tapa linna piires 24 Tapa-Loobu teest kuni raudteeni (katastriüksuseni Valve tn 5) 20 meetrini. Vähendamise ettepanekud on kantud üldplaneeringu kaardile.

Ehituskeeluvööndi vähendamiseks taotletakse Keskkonnaameti nõusolekut.

Avalikud veekogud kuuluvad riigile. Veekogu avalik kasutamine on veevõtt, suplemine, veesport, veel ja jää liikumine ja kalapüük seaduses sätestatud ulatuses. Veekogu avaliku kasutamisega ei tohi rikkuda võõral maatükil viibimist reguleerivaid seadusesätteid.

Kaldal on piiranguvöönd, ehituskeeluvöönd ja veekaitsevöönd. Kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ja puhketingimuste säilitamine. Ranna piiranguvööndis on keelatud lageraie. Kalda piiranguvööndis ei tohi lageraielangi pindala olla suurem kui 2 hektarit, välja arvatud maaparandussüsteemi eesvoolu veekaitsevööndis maaparandushoiutööde tegemisel.

Kalda piiranguvööndis on keelatud:

- reoveesette laotamine;
- matmispaiga rajamine;
- jäätmete töötlemiseks või ladustamiseks määratud ehitise rajamine ja laiendamine, välja arvatud sadamas;
- maavara kaevandamine;
- mootorsõidukiga sõitmine väljaspool selleks määratud teid ning maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud riiklikuks seireks, kaitstava loodusobjekti valitsemisega seotud töödeks või tiheasustusalal haljasala hooldustöödeks, kutselise või harrastuskalapüügi õigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks, pilliroo varumiseks ja adru kogumiseks ning maatulundusmaal metsamajandustöödeks ja põllumajandustöödeks.

Ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud.

Ehituskeeld ei laiene:

- hajaasustuses olemasoleva elamu õuemaale ehitatavale uuele ehitisele, mis ei jää veekaitsevööndisse;
- tiheasustusala ehituskeeluvööndis varem väljakujunenud ehitusjoonest maismaa suunas olemasolevate ehitiste vahele uue ehitise püstitamisele;
- kalda kindlustusrajatisele;
- supelranna teenindamiseks vajalikule rajatisele;
- maaparandussüsteemile, välja arvatud poldrile;
- olemasoleva ehitise esmakordsele juurdeehitisele juhul, kui juurdeehitise maht on väiksem kui üks kolmandik olemasoleva ehitise kubatuurist;
- piirdeaedadele;
- piirivalve rajatisele;
- maakaabelliinile;
- olemasoleva elamu tarbeks rajatavale tehnovõrgule ja -rajatisele.

Ehituskeeld ei laiene kehtestatud riigi eriplaneeringu alusel ehitatavale ehitisele. Ehituskeeld ei laiene kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud:

- pinnavee veehaarde ehitisele;
- sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele;
- ranna kindlustusrajatisele;
- hüdrograafia teenistuse ja seirejaama ehitisele;
- kalakasvatusehitisele;
- riigikaitse, piirivalve ja päästeasutuse ehitisele;
- tehnovõrgule ja -rajatisele;
- sillale;
- avalikult kasutatavale teele;
- raudteele.

Vee kaitsmiseks hajureostuse eest ja veekogu kallaste uhtumise vältimiseks moodustatakse veekogu kaldaalal veekaitsevöönd. Ranna või kalda veekaitsevööndi ulatus ja kitsendused on sätestatud veeseaduses.

Veekaitsevöödi ulatus tavalisest veepiirist on:

- järvedel, veehoidlatel, jõgedel, ojadel, allikatel, peakraavidel ja kanalitel ning maaparandussüsteemide eesvooludel – 10 m;
- maaparandussüsteemide eesvooludel valgalaga alla 10 km² – 1 m.

Veekaitsevööndis on keelatud:

- maavarade ja maa-ainese kaevandamine ning geoloogilise uuringu teostamine;
- puu- ja põõsarinde raie ilma Keskkonnaameti nõusolekuta, välja arvatud raie maaparandussüsteemi eesvoolul maaparandushoiutööde tegemisel;
- majandustegevus, välja arvatud veest väljauhutatud taimestiku eemaldamine, heina niitmine, roo lõikamine ja heina ning roo koristamine ning karjatamine veeseaduses sätestatud tingimustel;
- väetise, keemilise taimekaitsevahendi ja reoveesette kasutamine ning sõnnikuhoidla või -auna paigaldamine. Lubatud on taimekaitsevahendi kasutamine taimehaiguste korral ja kahjurite puhanguliste kollete likvideerimisel Keskkonnaameti igakordsel loal.

Kallasrada on kaldariba avalikult kasutatava veekogu ääres veekogu avalikuks kasutamiseks ja selle ääres viibimiseks, sealhulgas selle kaldal liikumiseks. Kallasraja laius on laevatavatel veekogudel 10 meetrit ning teistel veekogudel 4 meetrit (Ambla jõgi, Ilmandu jõgi, Jänijõgi, Mustjõgi, Soodla jõgi, Valge jõgi, jne). Kallasraja laiust arvestatakse lamekaldal põhikaardile kantud veekogu piirist ja kõrgkaldal kaldanõlva ülemisest servast, arvates viimasel juhul kallasrajaks ka vee piirjoone ja kaldanõlva ülemise serva vahelise maariba.

Kui kallasrada on üle ujutatud, on kallasrajaks kahe meetri laiune kaldariba veeseisu piirjoonest (edaspidi ajutine kallasrada). Kaldaomanik peab igapäev lubama kallasrada kasutada. Kalda omanik või valdaja võib kallasrada tõkestada kohaliku omavalitsuse üksuse või Põllumajandusameti kirjalikul nõusolekul ja põhjendatud vajaduse korral, nagu seda on loomade karjatamine või maa

kuivendamine, kuid ta peab tagama tõkkest üle- või läbipääsu kallasrada mööda liikumiseks.

Kallasraja võib sulgeda ka ülekaaluka erahuvi korral sellise õiguslikul alusel püstitatud ehitise vahetus läheduses, mille ehitamisele vastavalt looduskaitse-seadusele ei laiene ehituskeeld ehituskeeluvööndis või mille ehitamiseks on ehituskeeluvööndit õiguspäraselt vähendatud.

Käesoleva üldplaneeringuga kallasradade sulgemist ette ei nähta. Tapa vallas paikneb arvukalt kraave, seega detailplaneeringute koostamisel ja uue hoonestuse kavandamisel olemasolevate kraavide läheduses tuleb tagada kraavide hooldusala minimaalse laiusega 1 m.

Tapa vald asub Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikul alal. Nitraaditundlikuks loetakse ala, kus põllumajanduslik tegevus on põhjustanud või võib põhjustada nitraatioonisalduse põhjavees üle 50 mg/l või mille pinnaveekogud on põllumajanduslikust tegevusest tingituna eutrofeerunud või eutrofeerumisohus. Nitraaditundlikul alal on veeseaduse ja kaitse-eeskirja alusel seatud täiendavad tegevuspiirangud põllumajandustootmisele, s.h täiendavad piirangud allikate ja karstilehtrite veekaitsevööndites.

1.7 Tee kaitsevöönd ja tee projekteerimise normid

Alus: *Ehitusseadustik¹* (RT I, 19.03.2019, 99).
Majandus- ja taristuministri 25.06.2015 määrus nr 72 „*Riigiteede liigid ja riigiteede nimekiri*“ (RT I, 21.05.2019, 4);
Vabariigi Valitsuse korraldus nr 220 „*Riigimaanteede teehoiukava aastateks 2018-2022*“;
Tapa Vallavolikogu 28.02.2018 määrus nr 9, *Tapa valla teehoiukava 2018-2021*.

Tee on rajatis, mis on ette nähtud inimeste, sõidukite või loomade liikumiseks või liiklemiseks. Tee osaks loetakse tunnel, sild, viadukt ja muud liiklemiseks kasutatavad ning tee toimimiseks vajalikud rajatised.

Maantee on väljaspool linnu, alevaid ja alevikke paiknev tee sõidukite ja jalakäijate liiklemiseks. Tänav on linnas, alevis või alevikus paiknev tee. Tee võib koosneda mitmest tee liigist.

Avalikult kasutatav tee on riigitee, kohalik tee ja avalikuks kasutamiseks määratud eratee. Avalikult kasutatavat teed võib kasutada igäüks õigusaktides sätestatud piiranguid järgides.

Riigitee on riigile kuuluv tee, mille osas omaniku ülesandeid täidab Maanteeamet. Kohalik tee on tee, mille osas omaniku ülesandeid täidab kohaliku omavalitsuse üksus. Kohalik tee võib olla avalikuks kasutamiseks määratud eratee, kohaliku omavalitsuse üksusele kuuluv tee või kohaliku omavalitsuse volikogu otsuse kohaselt kohaliku omavalitsuse hallatav kohaliku liikluse korraldamiseks vajalik muu tee.

Avalikkusele ligipääsetav eratee on tee, mis on tee omaniku poolt määratud avalikkusele suunatud funktsiooniga ja mis ei ole riigitee või kohalik tee.

Üleeuroopalise teedevõrgu teena käsitletakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1315/2013 nimetatud Eesti territooriumil asuvaid teid.

Tabel 7. Tapa valla põhimaanteede nimekiri.

Tee nr	Tee nimetus
5	Pärnu - Rakvere - Sõmeru

Tabel 8. Tapa valla kõrvalmaanteede nimekiri:

Tee nr	Tee nimetus
11125	Perila-Jäneda
15123	Tapa-Lehtse-Jäneda
15126	Ambla-Tamsalu
15128	Järva-Jaani - Tamsalu - Kullenga
15147	Käravete-Lehtse
15149	Jootme-Lehtse
15151	Jootme-Koeru
15196	1Rägavere-Linnape-Räsna
17132	Kullenga-Veadla
17134	Raigu-Vajangu
17135	Saksi-Porkuni
17136	Porkuni-Loksa
17137	Uudeküla-Lasila
17141	Assamalla-Kadrina
17143	Moe-Nõmmküla
17144	Imastu tee
17146	Lasila-Saksi
17147	Lasila-Levala
17148	Tapa-Koigi
17190	1Uudeküla - Väike-Maarja
17195	Jõepere-Vahakulm

Tabel 9. Tapa valla tugimaanteede nimekiri:

Tee nr	Tee nimetus
13	Jägala-Käravete
22	Rakvere-Väike-Maarja-Vägeva
24	Tapa-Loobu

Maantee nimekiri on seisuga 31.05.2019.

Avalikult kasutatava tee kaitsevöönd on teed ümbritsev maa-ala, mis tagab tee kaitse, teehoiu korraldamise, liiklusohutuse ning vähendab teelt lähtuvaid keskkonnakahjulikke ja inimestele ohtlikke mõjusid. Teel on kaitsevöönd, kui tee on avalikult kasutatav.

ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukogu poolt nimetatud maantee (edaspidi Euroopa teedevõrgu maantee) kaitsevööndi laius mõlemal pool äärmise sõiduraja välimisest servast on kuni 50 meetrit. Ülejäänud maanteede kaitsevööndi laius mõlemal pool äärmise sõiduraja välimisest servast on kuni 30 meetrit. Maantee omanik võib kaitsevööndi laiust põhjendatud juhul vähendada.

Tänava kaitsevööndi laius on äärmise sõiduraja välimisest servast kuni 10 meetrit. Kaitsevööndit võib laiendada kuni 50 meetrini, kui see on ette nähtud üld- või detailplaneeringus.

Riigimaantee nr 5 Pärnu-Rakvere-Sõmeru maantee kaitsevööndi laius on Tapa linna piires 10 m ja väljapool linnu ja aleveid 30 m.

Tapa valla üldplaneeringu ettepanekud riigimaanteede kaitsevööndi suurendamiseks või vähendamiseks on järgmised:

• **Ettepanek suurendada maantee nr 5 Pärnu- Rakvere- Sõmeru kaitsevööndit 30-le meetrile järgnevates lõikudes:**

- Tapa linna piirist kuni Ambla mnt ringristmikuni mõlemal pool maanteed;
- Pika tn otsast kuni kuni Tapa linna idapiirini mõlemal pool maanteed. Antud lõikudes puudub tihedam teeäärne hoonestus;
- lõuna pool maanteed Ambla mnt ringristmikust kuni Pika tänava otsani (samal lõigus maantee põhjapoolses servas säilib 10 m laiune kaitsevöönd).

• **Ettepanek kajastada kaardil maantee 15123 Lehtse-Jäneda tee kaitsevööndi ulatust 30 m – teelõigul Rauakõrve tee ristmikust kuni linna piirini, kuna hoonestus sellel teelõigul on väga hõre;**

• **Ettepanek kajastada Lehtse alevikus riigimaantee nr 15147 Käravete – Lehtse tee läänepoolses servas kaitsevööndi suurendamist 30 m-ni alates Lehtse aleviku piirist kuni tiheasustusala piirini (olemasoleva hoonestuseni). Ettepanek kajastada Lehtse alevikus riigimaantee nr 15147 Käravete-Lehtse tee idapoolses servas kaitsevööndi suurendamist 30 m-ni alates Lehtse aleviku piirist kuni tiheasustusala piirini;**

• **Suurendada maantee 15149 Jootme - Lehtse tee kaitsevööndit 30 meetrini mõlemale poole maanteed Lehtse aleviku piires. Nendes lõikudes puudub valdavalt hoonestus;**

• **Vähendada maantee nr 15123 Tapa-Lehtse-Jäneda tee kaitsevööndit 10-le meetrile mõlemal pool maanteed praeguse Lehtse aleviku läänepoolsest piirist väljapoole kuni tiheasustusala piirini, kuna jätkub olemasolev hoonestus. Samuti on üldplaneeringus haaratud see ala tiheasustusala piiri sisse.**

Tee kaitsevööndis on keelatud:

- paigaldada liiklejat häirivat valgustusseadet või teabe- ja reklaamivahendit;
- korraldada spordivõistlust või muud rahvaüritust;
- kaevandada maavara ja maa-ainest;
- teha metsa lageraiet;
- teha veerežiimi muutust põhjustavat maaparandustööd.

Tee kaitsevööndi maa kinnisasja omanik on kohustatud lubama kõrvaldada nähtavust piirava istandiku, puu, põõsa või liiklusele ohtliku rajatise. Kinnisasja omanik peab võimaldama paigaldada tee kaitsevööndisse tee korrashoiuks ajutisi lumetõkkeid, rajada lumevalle ja kraave tuisklume tõkestamiseks ning paisata lund väljapoole teed, kui nimetatud tegevus ei takista juurdepääsu kinnisasjale.

1.8 Raudtee kaitsevöönd

Alus: *Raudteeseadus*¹ (RT I, 2018, 60);
*Ehitusseadustik*¹ (RT I, 19.03.2019, 99).

Raudtee on maatükiga püsivalt ühendatud funktsionaalselt terviklik rajatis, mille olulised osad on muldkeha ja sellele toetuv tee pealisehitus, mis koosneb rööbastest, pöörmetest, liipritest ja ballastist. Raudteemaa on raudtee ja raudteefrastruktuuri hoonete ja rajatiste alune ning nende teenindamiseks vajalik maa.

Raudtee kaitsevöönd hõlmab raudteealuse maa ning ulatub rööpme teljest, mitmeteelistel raudteedel ja jaamades äärmise rööpme teljest 30 meetri kaugusele.

Raudtee kaitsevööndis on keelatud ohustada liiklust ja takistada nähtavust raudteel.

Lisaks raudtee omaniku nõusolekule on vajalik Tehnilise Järelevalve Ameti luba raudtee kaitsevööndis:

- maaparandussüsteemide rajamisel, maavara kaevandamisel, kaevetööde tegemisel;
- uuendusraie ja muu looduskeskkonda muutva töö tegemisel;
- kergestisüttivate ainete ja lõhkematerjali tootmisel ja ladustamisel;
- seadmete ja materjalide ladustamisel ja paigaldamisel, kui see seab ohtu nähtavuse kaitsevööndis;
- ehitise ehitamisel.

Enne loa andmist on Tehnilise Järelevalve Ametil õigus põhjendatud juhul nõuda riskianalüüsi või muu asjakohase analüüsi koostamist, et hinnata kavandatud tegevuse mõju raudtee seisukorrale ja raudteeliiklusele.

Kui kaitsevööndis kasvav mets takistab raudteeliikluse ohutuse tagamiseks vajalikku nähtavust või rööpme teljestikust 10 meetri ulatuses kasvav mets on võimaliku tuleohu allikas ja kinnisasja omanik ei esita metsa raiumiseks metsateatist ega raiu metsa, või juhul, kui raudteeliikluse ohutuse tagamiseks vajalikku nähtavust takistab või on võimaliku tuleohu allikaks muu taimestik, mis ei vasta metsamaa tunnustele, ja kinnisasja omanik ei raiu või ei niida seda taimestikku, siis on raudteefrastruktuuri-ettevõtja või raudtee muul omanikul või valdajal õigus korraldada raudteekaitsevööndis raudteeliikluse ohutuse tagamiseks metsa või muu taimestiku raiumine või niitmine. Raudteefrastruktuuri-ettevõtja või raudtee muu omanik või valdaja teavitab kinnisasja omanikku eelnevalt tööde tegemisest ning tööde tegemisel kasutatavatest meetmetest.

1.9 Tehnovõrgu- ja rajatise talumiskohustus

Alus: *Asjaõigusseadus*¹ (RT I, 22.02.2019, 11).

Kinnisasja omanik on kohustatud taluma tema kinnisasjal maapinnal, maapõues ning õhuruumis ehitatavaid tehnovõrke ja -rajatise (kütte-, veevarustus- või kanalisatsioonitorustikku, elektroonilise side või elektrivõrku, nõrkvoolu-, küttegaasi- või elektripaigaldist või surveseadmestikku ja nende teenindamiseks

vajalikke ehitisi), kui need on teiste kinnisasjade eesmärgipäraseks kasutamiseks või majandamiseks vajalikud, nende ehitamine ei ole kinnisasja kasutamata võimalik või nende ehitamine teises kohas põhjustab ülemääraseid kulutusi. Kinnisasja omanik võib sellisel juhul nõuda teise kinnisasja omanikult kinnisasja koormamist realservituudiga.

Kinnisasja omanik võib nõuda tehnovõrgu või -rajatise omanikult tehnovõrgu või -rajatise ümberpaigutamist temale kuuluval kinnisasjal, kui see on tehniliselt võimalik ja kinnisasja omanik hüvitab tehnovõrgu või -rajatise ümberpaigutamise seotud kulud.

Kinnisasja omanik on kohustatud taluma oma kinnisasjal tehnovõrku või -rajatist ja lubama selle ehitamist kinnisasjale, kui tehnovõrk või -rajatis on vajalik avalikes huvides ja puudub muu tehniliselt ning majanduslikult otstarbekam võimalus tehnovõrguga või -rajatisega liituda sooviva isiku tarbimiskoha ühendamiseks tehnovõrguga või -rajatisega või tehnovõrgu või -rajatise arendamiseks. Kui universaalteenuse osutamise leping lõpeb, siis ei lõpe talumiskohustus juhul, kui vastava tehnorajatise kaudu kõikidele isikutele pakutavat teenust üldistel alustel edasi osutatakse. Käesolevas lõikes sätestatud talumiskohustus tekib kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduses sätestatud korras sundvalduse seadmisega.

Tehnovõrk või -rajatis on ehitatud avalikes huvides, kui selle kaudu osutatakse avalikku teenust ja see kuulub isikule, kellele laieneb elektrituruseaduse § 65 lõikes 1 sätestatud kohustus või kes on vee-ettevõtja ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse tähenduses või võrguettevõtja kaugkütteseaduse või maagaasiseaduse tähenduses või vastavas piirkonnas tegutsev võrguettevõtja kaugkütteseaduse tähenduses. Tehnovõrk või -rajatis on ehitatud avalikes huvides ka siis, kui selle kaudu osutatakse üldkasutatavat elektroonilise side teenust elektroonilise side seaduse tähenduses.

1.10 Tehnovõrkude kaitsevööndid

Alus: *Elektroonilise side seadus*¹ (RT I, 13.03.2019, 47);
Kaugkütteseadus (RT I, 03.03.2017, 12);
Seadme ohutuse seadus (RT I, 13.03.2019, 153);
*Ehitusseadustik*¹ (RT I, 19.03.2019, 99);
Majandus- ja taristuministri 25.06.2015. a määrus nr 73, *Ehitise kaitsevööndi ulatus, kaitsevööndis tegutsemise kord ja kaitsevööndi tähistusele esitatavad nõuded* (RT I, 28.06.2015, 4);
Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadus (RT I, 29.06.2018, 55);
Keskkonnaministri 16.12.2005. a määrus nr 76, *Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kaitsevööndi ulatus* (RTL 2005, 123, 1949);
Tapa Vallavolikogu 31.01.2013. määrus nr 79, *Kaugküttepiirkonna määramine* (RT IV, 02.04.2015, 63).

Liinirajatis on aluspinnaga kohtkindlalt ühendatud elektroonilise side võrgu osa, milleks on muu hulgas maakaabel, veekogu põhjas paiknev kaabel, kaablitunnel, kaablikanalisatsioon, ehitistele ja postidele kinnitatud kaablite või juhtmete kogum koos kommutatsiooni-, jaotus- ja otsastusseadmetega, regeneraator, elektrooniliste

sideadmete konteiner ning raadiosidemast, samuti tehnovõrk ja -rajatis asjaõigusseaduse tähenduses.

Elektriseade on elektrienergia tootmiseks, muundamiseks, edastamiseks, jaotamiseks või kasutamiseks mõeldud ja elektrilisi või elektroonilisi komponente sisaldav seade või seadmetest koosnev talitluslik kogum, sealhulgas elektri- ja paigaldis elektrituruseaduse tähenduses.

Maakaabel on pinnasesse paigaldatud jõu- või sidekaabel. Õhuliin on maapinna kohal kandetarinditele paigaldatud paljas- või kaetud juhtmega või õhukaabliga liin.

Sideehitise kaitsevööndi ulatus on mõlemal pool sideehitist:

- maismaal – 1 meeter sideehitistest või sideehitise välisseinast sideehitisele paralleelse mõttelise jooneni või tõmmitsatega raadiomasti korral 1 meeter välimiste tõmmitsate vundamendi välisservast ühendades tõmmitsad mõtteliseks kolmnurgaks, vabalt seisva masti korral 1 meeter vundamendi välisservast;
- siseveekogudel – 100 meetrit sideehitise keskjoonest;
- merel – 0,25 meremiili sideehitise keskjoonest.

Õhuliini kaitsevööndi ulatus on mõlemal pool liini telge:

- kuni 1 kV nimipingega (kaasa arvatud) liinide korral 2 meetrit;
- 1 kV kuni 35 kV nimipingega liinidel õhukaabli kasutamise korral 3 meetrit;
- 1 kV kuni 35 kV nimipingega liinide korral 10 meetrit;
- 35 kV (kaasa arvatud) kuni 110 kV nimipingega liinide korral 25 meetrit;
- 220 kV kuni 330 kV nimipingega liinide korral 40 meetrit.

Õhuliini mastitõmmitsa või -toe või maandusjuhi, mis ulatub väljapoole õhuliini kaitsevööndit, puhul on mastitõmmitsa või -toe või maandusjuhi kaitsevöönd 1 meeter selle projektsioonist.

Alajaamade ja jaotusseadmete ümber ulatub kaitsevöönd 2 meetri kaugusele piirdeaiast, seinast või nende puudumisel seadmest.

Kaugküte on soojuse tootmine ja võrgu kaudu jaotamine tarbijate varustamiseks soojusega kaugküttesüsteemi kaudu. Kaugküttesüsteem on soojuse tootmise, jaotamise ja tarbimise tehniline süsteem, mille moodustavad soojuse tootmise, jaotamise ja tarbimise tehnilised vahendid ja nendega seotud ehitised.

Võrk on torustike, seadmete, abiseadmete ja nendega seotud ehitiste kohtkindlalt ehitatud talitluslik kogum või selle osa, mis on vajalik soojuse jaotamiseks, kusjuures võrguks ei loeta käesoleva seaduse tähenduses tarbijapaigaldisi.

Kaugküttepiirkond on üldplaneeringu alusel kindlaksmääratud maa-ala, mille asuvate tarbijapaigaldiste varustamiseks soojusega kasutatakse kaugkütet, et tagada kindel, usaldusväärne, efektiivne, põhjendatud hinnaga ning keskkonnanõuetele ja tarbijate vajadustele vastav soojusvarustus. Õigus määrata kaugküttepiirkond oma haldusterritooriumi piires on kohaliku omavalitsuse volikogul.

Võrguettevõtja on kohustatud võrgu tehniliste võimaluste piires ühendama võrguga kõik võrguettevõtja võrgupiirkonnas asuvad liitumistaotluse esitanud isikute tarbijapaigaldised, kui sellega ei seata ohtu varasemate liitujate varustuskindlust. Võrguettevõtjast soojusettevõtja, kes tegutseb võrgupiirkonnas, mille aastane müügimaht on vähemalt 50 000 MWh, ja kes osutab teenust vähemalt 10 000 elanikuga kohaliku omavalitsuse üksuses.

Maa-aluste soojustorustike, mida mõlemal pool torustikke piiravad äärmise torustiku isolatsiooni välispinnast järgmistel kaugustel asuvad mõttelised vertikaaltasandid ja horisontaaltasand, kaitsevööndi ulatus on:

- alla 200 mm läbimõõduga torustiku korral 2 meetrit;
- 200 mm ja suurema läbimõõduga torustiku korral 3 meetrit.

Maapealsete soojustorustike, mida mõlemal pool torustikke piiravad äärmise torustiku isolatsiooni välispinnast järgmistel kaugustel asuvad mõttelised vertikaaltasandid, kaitsevööndi ulatus:

- aurutorustikul töö rõhul üle 16 baari on 10 meetrit;
- aurutorustikul töö rõhul 16 baari ja alla selle on 5 meetrit;
- veetorustikul töö rõhul üle 6 baari on 5 meetrit;
- veetorustikul töö rõhul 6 baari ja alla selle on 2 meetrit.

Surveseade on anum või muu seade, milles on ette nähtud rõhu tekkimine.

Gaasiseade on gaasi tootmiseks, töötlemiseks, edastamiseks, ladustamiseks, kasutamiseks või gaasianumate täitmiseks kasutatav seade või nende süsteem, sealhulgas küttegaasidest maa-, vedel-, bio- või tööstusgaasi anum, torustik, terminal, täitejaam, tankla või gaasijaam.

Gaasipaigaldis on gaasitorustike-, mahutite ja nendega seotud ehitiste statsionaarselt paigaldatud talitluslik süsteem. Gaasipaigaldise osaks on ka sellele paigaldatud ohutus-, juhtimis-, mõõte- ja reguleerseadmed.

Majandus- ja taristuministri määrus nr 73 tähenduses jaotatakse gaasipaigaldised järgmistesse kategooriatesse:

- A-kategooria – gaasipaigaldised töö rõhuga kuni 0,1 baari (kaasa arvatud);
- B-kategooria – gaasipaigaldised töö rõhuga üle 0,1 baari kuni 5 baari (kaasa arvatud);
- C-kategooria – gaasipaigaldised töö rõhuga üle 5 baari kuni 16 baari (kaasa arvatud);
- D-kategooria – gaasipaigaldised töö rõhuga üle 16 baari.

Gaasitorustiku kaitsevööndi ulatus mõlemal pool gaasitorustikku on:

- A- ja B-kategooria gaasipaigaldiste korral torustiku välimisest mõõtmest 1 meetrit;
- C-kategooria gaasipaigaldise korral torustiku välimisest mõõtmest 2 meetrit;
- D-kategooria gaasipaigaldise nimiläbimõõduga <200 mm torustiku korral torustiku keskjoonest 3 meetrit;

- D-kategooria gaasipaigaldise nimiläbimõõduga ≥ 200 mm ja < 500 mm torustiku korral torustiku keskjoonest 5 meetrit;
- D-kategooria gaasipaigaldise nimiläbimõõduga ≥ 500 mm torustiku korral torustiku keskjoonest 10 meetrit.

Kõrvuti asetsevate C- ja D-kategooria gaasipaigaldiste torustike vahele jäävad kaitsevööndid võivad olla lõikes 1 sätestatud kaitsevööndi ulatustest kuni 1,5 korda laiemad, et vältida torustike vahele kaitsevöönditega katmata maa-ala teket.

Gaasitorustiku juurde kuuluva gaasipaigaldise (gaasijaotus-, gaasimõõte- ja gaasireguleerjaam) kaitsevööndi ulatus piirdeaiast, hoone seinast või nende puudumisel seadmest on:

- A- ja B-kategooria gaasipaigaldiste korral 1 meetrit;
- C-kategooria gaasipaigaldise korral 2 meetrit;
- D-kategooria gaasipaigaldise korral 10 meetrit.

Ühisveevärk ja -kanalisatsioon on ehitiste ja seadmete süsteem, mille kaudu toimub kinnistute veega varustamine või reovee ärajuhtimine ning mis on vee-ettevõtja hallatav või teenindab vähemalt 50 elanikku. Ühisveevärgi ja -kanalisatsioonina käsitatakse ühisveevärki või ühiskanalisatsiooni eraldi või mõlemat üheskoos. Sademete-, drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ehitisi ja seadmeid loetakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemi kuuluvaiks, kui kohalik omavalitsus ei ole teisiti otsustanud. Ühisveevärk ja -kanalisatsioon võib olla avalik-õigusliku või eraõigusliku isiku omandis. Ühisveevärgile ja -kanalisatsioonile kohaldatakse asjaõigusseaduse §-s 158 sätestatud.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kaitsevöönd on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitisi ümbritsev maa-ala, õhuruum või veekogu, kus kinnisasja kasutamist on kitsendatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitiste kaitse ja ohutuse tagamiseks.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kaitsevööndis on keelatud:

- ladustada materjale ning teha lõhkamis-, puurimis-, kaevandamis-, vaia-, kaeve-, täite-, üleujutus- või kuivendustöid ja ehitiste juures ka tõstetöid;
- veekogus asuva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitiste juures teha süvendustöid, pinnase teisaldamistöid, uputada tahkeid aineid, ankurdata veesõidukit või vedada ankruid, kette, logisid, traale või võrke.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni maa-aluste survetorustike kaitsevööndi ulatus torustiku telgjoonest mõlemale poole on:

- alla 250 mm siseläbimõõduga torustikul 2 m;
- 250 mm kuni alla 500 mm siseläbimõõduga torustikul 2,5 m;
- 500 mm ja suurema siseläbimõõduga torustikul 3 m.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni maa-aluste vabavoolsete torustike kaitsevööndi ulatus torustiku telgjoonest mõlemale poole on:

- torustikul, mille siseläbimõõt on alla 250 mm ja mis on paigaldatud kuni 2 m sügavusele – 2 m;
- torustikul, mille siseläbimõõt on 250 mm ja suurem ning mis on paigaldatud kuni 2 m sügavusele – 2,5 m;

- torustikul, mille siseläbimõõt on alla 250 mm ja mis on paigaldatud üle 2 m sügavusele – 2,5 m;
- torustikul, mille siseläbimõõt on 250 mm ja suurem ning mis on paigaldatud üle 2 m sügavusele – 3 m;
- torustikul, mille siseläbimõõt on 1000 mm ja suurem ning mis on paigaldatud üle 2 m sügavusele või allmaakaevetõõnesse – 5 m.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni maa- ja veepealsete torustike kaitsevööndi ulatus on 2 m torustiku välispinnast või kandekonstruksioonist mõlemale poole. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni veealuste torustike kaitsevööndi ulatus torustiku telgjoonest mõlemale poole on jõgedes ja järvedes 50 m; meres 200 m. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni muude ehitiste ümber ulatub kaitsevöönd piirdeaiani, selle puudumisel 2 m kaugusele ehitisest.

Tapa valla haldusterritooriumil Tapa piirkonnas tegeleb vee tootmisega ja reovee ärajuhtimisega ning puhastamisega vallale kuuluv ettevõtte OÜ Tapa Vesi. Tapa valla haldusterritooriumil Tamsalu piirkonnas tegeleb vee tootmisega ja reovee ärajuhtimisega ning puhastamisega vallale kuuluv ettevõtte AS Tamsalu Vesi.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumine ja selle kasutamine toimub vastavalt asukohast kas Tapa valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni eeskirjale või Tamsalu valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjale.

Eesmärgiga tagada kindel, usaldusväärne, efektiivne, põhjendatud hinnaga ning keskkonnanõuetele ja tarbijate vajadustele vastav jätkusuutlik soojusvarustus, on määratud kaugküttepiirkonnaks Tapa valla Tapa linna administratiivpiiridesse jääv maa-ala. Tapa linnas on üks kaugküttepiirkond. **Toimiv kaugküttepiirkond on Tapa linnas. Lehtse alevikus, Jäneda külas, Moe külas ja Saiakopli külas on korterelamute ja asutuste hoonete kütmine korraldatud lokaalsete süsteemidega. Tapa linna kaugküttepiirkonna soojavarustusega tegeleb ettevõtte N.R. Energy OÜ.**

1.11 Kanalisatsiooniehitiste veekaitseenõuded ja pumplate kujad

Alus: *Veeseadus¹ (RT I, 2019, 32);*
Tapa valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2020-2032 (vastu võetud 30.09.2019 vallavolikogu määrusega nr 65);
Tapa Vallavolikogu 14.09.2006 määrus nr 34, Tapa valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni eeskiri;
Tamsalu Vallavolikogu 20.03.2013 määrus nr 4, Tamsalu valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri.

Kanalisatsiooniehitis on reovee kogumiseks, puhastamiseks või heitvee suublasse juhtimiseks rajatud kanalisatsioonitorustik, reoveepuhasti, pumpla või muu reovee kogumise ja puhastamise ning heitvee suublasse juhtimisega seotud hoone või rajatis.

Kanalisatsiooniehitise kuja on kanalisatsiooniehitise, välja arvatud torustik, kõige väiksem lubatud kaugus elamust ning majutus-, ravi-, spordi-, haridus-, kaubandus-

ja teenindushoonest, samuti transpordihoonest, mis teenindab regulaarselt inimesi, ning salv- ja puurkaevust.

Kanaliseerimise kuja ulatust arvestatakse kanalisatsiooniehitise hoone välisseinast või rajatise või seadme välispiirjoonest. Kuja ulatuse määramisel ei arvestata kanalisatsiooniehitise torustikku. Kanalisatsiooniehitise kuja määratakse eraldi igale reovee puhastamise ja reoveesette töötlemise protsessi tehnoloogilisele osale. Kanalisatsiooniehitise kuja ja joogiveevõtukohta sanitaarkaitseala kattumise korral tuleb lähtuda kõige rangemast nõudest. Kanalisatsiooniehitise kuja piires võivad asuda kanalisatsiooniehitise teenindamiseks vajalikud hooned, sealhulgas tööstus- ja laohooned ning käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud transpordihooned.

Reoveepuhasti asukoha valikul tuleb võimalikult suures ulatuses vähendada keskkonnanäringuid, sealhulgas eelistada alasid:

- kus reoveepuhasti avarii korral reovesi ei ohusta põhja- ega pinnavett;
- kus reoveepuhasti, välja arvatud kinniste süsteemide korral, jääb valdavate tuulte suhtes asulast allatuult;
- mida ei ohusta üleujutused.

Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule tuleb reoveepuhasti asukoha valikul arvesse võtta:

- olemasolevat kanalisatsiooni ja selle seisundit;
- maa-ala ehitus- ja hüdrogeoloogilisi tingimusi.

Reoveekogumisala on ala, kus on piisavalt elanikke või majandustegevust reovee kanalisatsiooni kaudu kogumiseks ja reovee reoveepuhastisse või heitvee suublasse juhtimiseks.

Kohaliku omavalitsuse üksus kannab reoveekogumisala piirid üldplaneeringule koos perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetava alaga, mis ei ole reoveekogumisalaks määratud või sellega hõlmatud.

Tapa valla reovee kogumisalad on määratud Tapa valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavas aastateks 2020-2032.

Tapa valla haldusterritooriumil Tapa piirkonnas tegeleb vee tootmisega ja reovee ärajuhtimisega ning puhastamisega vallale kuuluv ettevõtte OÜ Tapa Vesi. Tapa valla haldusterritooriumil Tamsalu piirkonnas tegeleb vee tootmisega ja reovee ärajuhtimisega ning puhastamisega vallale kuuluv ettevõtte AS Tamsalu Vesi.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumine ja selle kasutamine toimub vastavalt asukohast kas Tapa valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni eeskirjale või Tamsalu valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjale.

Reoveekogumisalal koormusega alla 2000 inimekvivalendi, kus puudub ühiskanalisatsioon, võib lisaks Veeseaduse §124 lõikes 2 sätestatule rajada reovee puhastamiseks omapuhasti ja juhtida bioloogiliselt või süvapuhasstatud reovett suublasse. Reoveekogumisalal koormusega 2000 inimekvivalenti või rohkem on omapuhastite kasutamine keelatud.

Omapuhasti on reoveepuhasti, mille projekteeritud koormus on kuni 50 inimekvivalenti.

1.12 Puurkaevude sanitaarkaitseala või hooldusala

Alus: *Veeseadus*¹ (RT I, 2019, 32).

Kaitset vajav ala on selle veehaarde sanitaarkaitseala ja selle joogiveehaarde toiteala, mida kasutatakse joogivee võtmiseks ja mille projektikohane veevõtt ööpäevas on suurem kui 10 kuupmeetrit või mis teenindavad rohkem kui 50 inimest.

Joogiveehaarde asukoha valikul lähtutakse sanitaarkaitseala moodustamise võimalikkusest, asjakohase registri andmetest pinna- ja põhjavee kvaliteedi ja koguse ning kehtestatud põhjaveevaru kohta ning vajaduse korral joogiveehaarde toiteala kaitsmise võimalustest. Joogiveehaaret ei tohi rajada vee võtmiseks veekogust või põhjaveekihist, milles vee algne kvaliteet ei võimalda mõistlike kulutustega tagada vee vastavust Veeseaduse § 85 lõike 2 alusel kehtestatud joogivee kvaliteedinõuetele. Joogiveehaaret ei tohi rajada kohta, kus ei ole võimalik joogiveehaarde kaitseks moodustada nõuetekohast sanitaarkaitseala.

Veehaarde sanitaarkaitseala on joogivee võtmiseks või joogivee tootmiseks kasutatavat veehaaret ümbritsev maa- või veela, kus vee kvaliteedi halvenemise vältimiseks ja veehaarde ehitiste kaitsmiseks on tegevust piiratud Veeseaduse § 151 kohaselt.

Põhjaveehaarde ümber ei moodustata sanitaarkaitseala juhul, kui võetakse vett joogiveeks kasutamise või joogivee tootmise eesmärgil alla kümne kuupmeetri ööpäevas või tootmisvett. Sellise põhjaveehaarde ümber moodustatakse Veeseaduse § 154 kohane hooldusala.

Hooldusala käesoleva seaduse tähenduses on salvkaevu, puurkaevu või puurauku ümbritsev maa- või veela, kus põhjavee saastumise vältimiseks on tegevus piiratud. Hooldusalal on põhjavee saastumise vältimiseks keelatud tegevus, mis võib ohustada põhjaveekihi vee omadusi, sealhulgas:

- 1) väetise ja taimekaitsevahendi hoidmine ja kasutamine;
- 2) karjatamine;
- 3) ohtlike ainete juhtimine pinnasesse ja põhjavette;
- 4) maaparandussüsteemide rajamine;
- 5) sellise ehitise ehitamine, millega kaasneb keskkonnaoht;
- 6) reoveesette kasutamine, sõnniku ja vadaku laotamine ning sõnnikuauna paigutamine;
- 7) kanalisatsiooni või reovee kogumissüsteemi rajamine ja heitvee või saasteainete pinnasesse juhtimine;
- 8) kalmistu rajamine;
- 9) jäätmete käitlemine;
- 10) maavara kaevandamine.

Hooldusala ulatus on kümme meetrit.

Kui põhjaveehaarde projektikohane veevõtt on 10–500 kuupmeetrit ööpäevas, on sanitaarkaitseala ulatus:

- 1) 10 meetrit, kui veehaardega avatud põhjaveekiht on kaitstud;
- 2) 30 meetrit, kui veehaardega avatud põhjaveekiht on keskmiselt kaitstud või suhteliselt kaitstud;
- 3) 50 meetrit, kui veehaardega avatud põhjaveekiht on kaitsmata või nõrgalt kaitstud.

Kui põhjaveehaarde projektikohane veevõtt on üle 500 kuupmeetri ööpäevas, on sanitaarkaitseala ulatus:

- 1) 30 meetrit, kui veehaardega avatud põhjaveekiht on suhteliselt kaitstud või kaitstud;
- 2) 50 meetrit, kui veehaardega avatud põhjaveekiht on kaitsmata, nõrgalt kaitstud või keskmiselt kaitstud.

Kui tegelik veevõtt erineb projektikohasest veevõtust, võib Keskkonnaamet määrata sanitaarkaitseala ulatuse või muuta sanitaarkaitseala hooldusalaks, lähtudes tegelikust veevõtust.

1.13 Maaparandussüsteemidega seotud nõuded

Alus: *Maaparandusseadus* (RT I, 31.05.2018, 3);
Vabariigi Valitsuse 8.03.2012. a korraldus nr 116, *Avalikult kasutatavate veekogude nimekirja kinnitamine* (RT III, 13.03.2012, 2).

Maaparandus on maa kuivendamine ja niisutamine ning maa veerežiimi kahepoolne reguleerimine, samuti agromelioratiivse, kultuurtehnilise ja muu maaparandushoiutöö tegemine maatulundusmaa sihtotstarbega maa viljelusväärtuse suurendamiseks ja keskkonnakaitseks.

Maaparandussüsteem on maatulundusmaa viljelusväärtuse suurendamiseks ja keskkonnakaitseks vajalike ehitiste kogum, mis on kinnisasja oluline osa tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 54 lõike 1 tähenduses.

Kuivendussüsteem on maaparandussüsteem, mille reguleerivast võrgust voolab liigvesi otse või maaparandussüsteemi eesvoolu (edaspidi eesvool) kaudu suublasse või riigi poolt korras hoitavasse ühiseesvoolu.

Maaparandussüsteemi reguleeriv võrk on eelkõige maatulundusmaal paiknev veejuhe või veejuhtmete võrk liigvee vastuvõtmiseks või vee jaotamiseks või ühine võrk nii liigvee vastuvõtmiseks kui ka vee jaotamiseks. Reguleeriva võrgu osa võib paikneda ka muu sihtotstarbega maal, kui see on vajalik maatulundusmaal paikneva reguleeriva võrgu või selle osa toimimiseks.

Tabel 10. Riigi poolt korrashoitavad ühiseesvoolud

Veekogu		Riigi poolt korrashoitava ühiseesvoolu lõigu		
kood	nimi	pikkus	alguspunkti kirjeldus	lõpp-punkti kirjeldus
VEE1085000	Jänijõgi	3,32	Jägala–Käreвете mnt-lt	Kohaliku tee nr 1340001 (Piiri tee)

			Maleva karjääri viiva kohaliku tee nr 4000032 (Maleva) truubi teljelt 0,39 km vs	truubi väljavool
VEE1085700	Mustjõgi	2,58	Kadaka oja (VEE1085800) suudmest 0,31 km vv	Kadaka oja (VEE1085800) suudmest 2,89 km vv
VEE1087100	Põriki oja	2,64	suue	Rägavere–Linnape–Räsna tee truubi väljavool
VEE1087000	Soodla jõgi	13,09	Sookülakraavi (VEE1087300) suue	Kohaliku tee nr 4000023 (Jootme–Suuga) truubi sissevoolust 1,52 km vv

Kinnisasja omanik peab taluma oma kinnisasjale teist kinnisasja teeniva eesvoolu ehitamist ja selle paiknemist seal, kui teise kinnisasja koosseisu kuuluvat maatulundusmaad ei ole ilma eesvooluta võimalik sihipäraselt kasutada või kui selle ehitamine teise kohta põhjustab ülemääraseid kulutusi. Nimetatud juhul võib nõuda kinnisasja koormamist realservituudiga.

Eesvoolu kaitsevöönd on eesvoolualune ning eesvoolu ja sellel paiknevat rajatist ümbritsev maa-ala, mille piires on kinnisasja kasutamine kitsendatud eesvoolu ja sellel paiknevate rajatiste kaitseks, ohutuse tagamiseks ning eesvoolu maaparandushoiutöö tegemise võimaldamiseks.

Eesvoolu kaitsevööndis peab hoiduma tegevusest, mis võib kahjustada eesvoolu ja sellel paiknevat rajatist, takistada selle nõuetekohast toimimist või maaparandushoiutöö tegemist, sealhulgas ei tohi rajada kõrghaljastust ega püsivat piirdeaeda ning tõkestada juurdepääsu eesvoolule ega selle rajatisele.

Kui kinnisasi paikneb maaparandussüsteemi maa-alal, võib selle kinnisasja sihtotstarvet muuta ning sellel kinnisasjal maakorraldustoimingut teha Põllumajandusameti eelneva kooskõlastuse alusel.

Kinnisasja kasutusotstarvet võib muuta üksnes Põllumajandusameti loal. Kinnisasja kasutusotstarbe muutmise käesoleva seaduse tähenduses on maatulundusmaal:

- haritava maa või loodusliku rohumaa muutmise metsamaaks;
- metsamaa muutmise haritavaks maaks või looduslikuks rohumaks;
- haritavale maale või looduslikule rohumale puittaimedega istanduse rajamine.

Põllumajandusamet kooskõlastab kinnisasja sihtotstarbe muutmise või kinnisasjal maakorraldustoimingu tegemise taotluse või annab loa kasutusotstarbe muutmiseks, kui sellega ei takistata maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist. Vajaduse korral määrab Põllumajandusamet kooskõlastuse või loa kõrvaltingimused, mis tagavad kinnisasjal ja naaberkinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi toimimise, sealhulgas kohustuse maaparandussüsteem rekonstrueerida ja rekonstrueerimise lõpetamise tähtpäeva.

Põllumajandusamet ei kooskõlasta kinnisasja sihtotstarbe muutmise või maakorraldustoimingu tegemise taotlust ega anna luba kasutusotstarbe muutmiseks, kui kavandatava tegevusega kahjustatakse maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist.

Maaparandussüsteemi uuendamine on selle iganenud või lagunenu osa uuega asendamine või täiendamine, eesvoolust ja kuivenduskraavist maaparandusseaduse § 44 lõike 5 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud mahus sette eemaldamine ning maaparandussüsteemi osa täiendamine maaparandussüsteemi üldparameetreid oluliselt muutmata.

Riik kui maaparandussüsteemi omanik korraldab maaparandushoidu riigi omandis oleval maal riigivara valitseja või selleks volitatud isiku kaudu.

Maaparandussüsteem ehitatakse maaparandussüsteemi ehitusloa (edaspidi ka ehitusluba) alusel, järgides maaparandussüsteemi ehitusprojekti ja maaparandussüsteemi ehitamise nõudeid ning ehitusseadustiku §-des 7–10 sätestatud põhimõtteid.

Maaparanduse väikesüsteem ehitatakse väikesüsteemi ehitusloa alusel, järgides väikesüsteemi ehitamise kava ja maaparandussüsteemi ehitamise nõudeid. Väikesüsteem on maaparandussüsteem, mis paikneb ühel kinnisasjal või ühe omaniku mitmel kinnisasjal ja mille maa-ala suurus ei ületa 50 hektarit.

Maaparandussüsteemi ehitamise tehnilised nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister (Maaeluminister) määrusega.

1.14 Välisõhu kvaliteedi kaitse

Alus: *Atmosfääriõhu kaitse seadus*¹ (RT I, 05.11.2019, 5);
Keskkonnaministri 27.12.2016 määrus nr 75, *Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid*¹ (RT I, 06.03.2019, 12)

Välisõhk on hooneväline troposfääriõhk, välja arvatud õhk töökeskkonnas. Saasteaine AÕKS tähenduses on igasugune välisõhus olev aine või ainete segu, millel võib olla ebasoodne mõju inimese tervisele või keskkonnale. Heiteallikas on saasteaineid, müra, infra- või ultraheli välisõhku väljutav objekt.

Valdkonna eest vastutav minister võib Terviseameti ettepanekul kehtestada määrusega AÕKS § 33 lõikes 1 nimetatud saasteainetele elanikkonna tundlike rühmade tervise kaitseks õhukvaliteedi rangemad piir- või sihtväärtused järgmiste asutuste territooriumil:

- 1) tervishoiuasutus;
- 2) hoolekandetasutus;
- 3) haridusasutus.

Saasteainetele on keskkonnaministri 27.12.2016 määrusega nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid¹“ kehtestatud piirväärtused ja sihtväärtused.

Õhukvaliteedi piirväärtus on saasteaine lubatav kogus välisõhu ruumalaühikus või pinnaühikule sadestunud saasteaine lubatav kogus, mis nimetatud koguse ületamise korral tuleb saavutada kindlaksmääratud aja jooksul ja mida edaspidi ei tohi enam ületada. Piirväärtuse kehtestamise eesmärk on vältida, ennetada või vähendada

saasteaine ebasoodsat mõju inimese tervisele või keskkonnale. Õhukvaliteedi piirväärtuse ületamise korral eeldatakse olulise keskkonnahäiringu tekkimist.

Õhukvaliteedi piirväärtuse lubatud ületamise määr on protsentides väljendatud osa õhukvaliteedi piirväärtusest, mille võrra seaduses sätestatud tingimustel võib kehtestatud piirväärtust ajutiselt ületada.

Õhukvaliteedi sihtväärtus on saasteaine kogus välisõhu ruumalaühikus või pinnalaühikule sadestunud saasteaine kogus, mis tuleb nimetatud koguse ületamise korral saavutada asjakohaste meetmetega, mis ei too kaasa ebasproportsionaalselt suuri kulutusi, kas kindlaksmääratud aja jooksul või võimalikult kiiresti. Sihtväärtuse eesmärk on parandada õhukvaliteeti ja vältida või vähendada ebasoodsat mõju inimese tervisele ja keskkonnale.

Heiteallika valdaja peab tagama, et tema käitamisest oleval heiteallikast välisõhku väljutatava saasteaine heitkogus ei põhjustaks õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamist väljaspool käitise tootmisterritooriumi. Sellise tegevuse kavandamisel, mis võib tõenäoliselt põhjustada saasteaine kohta kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamist maapinnalähedases õhukihis, tuleb heiteallikate asukoha valikul vältida alasid, kus ebasoodsate ilmastikutingimuste korral on välisõhku väljutatud saasteaine hajumine loodus- või tehisoludest tingitud põhjustel takistatud.

Keelatud on ehitada paikseid heiteallikaid, millest saasteained väljutatakse välisõhku kõrgemal kui 250 meetrit maapinnast.

1.15 Müratase

Alus: Sotsiaalministri 04.03.2002 määrus nr 42, *Müratase normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid*;
Keskkonnaministri 16.12.2016 määrus nr 71, *Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid* (RT I, 21.12.2016, 27);
*Atmosfääriõhu kaitse seadus*¹ (RT I, 05.11.2019, 5).

Liiklusemüra ning tehnoseadmete müra normtasemed elamutes ja ühiskasutusega hoonetes on täpsustatult kehtestatud sotsiaalministri 04.03.2002 määrusega nr 42.

Inimtegevusest põhjustatud olmemüra ehitistes loetakse vastuvõetavaks, kui ehitist vastab projekteerimismääruste eelnõu EPN 16.1 «Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest» (1999) nõuetele.

Välisõhus leviv müra on inimtegevusest põhjustatud ning välisõhus leviv soovimatu või kahjulik heli, mille tekitavad paiksed või liikuvad saasteallikad. Välisõhus leviva müra hulka ei kuulu olmemüra, meelelahutusürituste müra, töokeskkonna müra ning riigikaitse tegevusega tekitatud müra.

Müra tekitamine põhjendamatult on keelatud.

Välisõhus levivale mürale kehtivad Eestis normtasemed. Müra normtasemed on müraindikaatorite suurimad lubatud arvsuurused, mis sõltuvad müra liigist (liiklusemüra, tööstusmüra) ning maa-ala iseloomust. Müra normtasemeteks on piirväärtus ja sihtväärtus:

- müra piirväärtus - suurim lubatud müratase, mille ületamine põhjustab olulist keskkonnahäiringut ja mille ületamisel tuleb rakendada müra vähendamise abinõusid;
- müra sihtväärtus - suurim lubatud müratase uute planeeringutega aladel (maakasutuse juhtotstarbe muutmisel).

Planeeringust huvitatud isik tagab, et müra sihtväärtust ei ületata. Välisõhus leviva müra normtasemed ja müra mõõtmise meetodid kehtestab Keskkonnaminister määrusega nr 71, *Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid*.

Kehtestatud normtaseme suurus sõltub maa-ala kasutusest. Vastavalt atmosfääriõhu kaitse seadusele määratakse mürakategooriad üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbe alusel järgmise jaotusega:

- I kategooria - virgestusrajatise maa-alad;
- II kategooria - haridusasutuse, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeametuse ning elamu maa-alad, rohealad;
- III kategooria - keskuse maa-alad;
- IV kategooria - ühiskondliku hoone maa-alad;
- V kategooria - tootmise maa-alad;
- VI kategooria - liikluse maa-alad.

Välisõhus leviva müra lubatud taseme osas tuleb lähtuda alljärgnevas tabelis toodud piir- ja sihtväärtuste arvsuurustest. Müraallika valdaja peab tagama, et tema müraallika territooriumilt ei levi normtasest ületavat müra.

Tabel 11. Müra normtasemed

Müra liik	Aeg	Müra piirväärtus		Müra sihtväärtus	
		Liiklus- müra	Tööstus- müra	Liiklus-müra	Tööstus- müra
Müra kategooria	Aeg				
I kategooria – virgestusrajatiste maa-alad ehk vaiksed alad	päev	55	55	50	45
	öö	50	40	40	35
II kategooria – haridusasutuste, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeametuste ning elamu maa-alad, rohealad	päev	60 65 ¹	60	55	50
	öö	55 60 ¹	45	50	40
III kategooria – keskuse maa- alad, IV kategooria – ühiskondlike hoonete maa-alad	päev	65 70 ¹	65	60	55
	öö	55 60 ¹	50	50	45

¹ müratundliku hoone teepoolse küljel

Päeva- ja ööaeg on vastavalt 7.00–23.00 ja 23.00–7.00. Tehnoseadmete ning äri- ja kaubandustegevuse tekitatava müra piirväärtusena rakendatakse tööstusmüra sihtväärtust. Ehitusmüra piirväärtusena rakendatakse kella 21.00–7.00 asjakohase mürakategooria tööstusmüra normtasel. Impulssmüra piirväärtusena rakendatakse asjakohase mürakategooria tööstusmüra normtasel. Impulssmüra põhjustavat tööd, näiteks lõhkamine, rammimine jne, võib teha tööpäevadel kella 7.00–19.00.

Müra normtasemeid ei kohaldata alal, kuhu avalikkusel puudub juurdepääs ja kus ei ole püsivat asustust, ning töökeskkonnas, kus kehtivad töötervishoidu ja tööohutust käsitlevad nõuded.

1.16 Jäätmekäitlus

Alus: *Jäätmeseadus*¹ (RT I, 02.07.2019, 4);
Keskkonnaministri 29.04.2004. a määrus nr 38, *Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded*¹ (RT I, 19.12.2015, 3);
Tapa Vallavolikogu 29.10.2018 nr määrus nr 39, *Tapa valla jäätmehoolduseeskiri* (RT IV, 13.11.2018, 8).

Jäätmed on mis tahes vallasasi või kinnistatud laev, mille valdaja on ära visanud, kavatseb seda teha või on kohustatud seda tegema.

Jäätmete liigitamise korra ja jäätmenimistu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Jäätmehooldus on jäätmekäitlus, järelevalve jäätmekäitluse üle ja jäätmekäitluskohtade järeelhooldus. Jäätmehoolduse, välja arvatud jäätmekäitluse üle teostatava järelevalve kulud kannab jäätmevaldaja ning seadusega ettenähtud juhtudel tootja või isik, kelle valduses on käideldavad jäätmed olnud.

Jäätmekäitlus on jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine ja kõrvaldamine, sealhulgas vahendaja või edasimüüja tegevus.

Jäätmete kogumine on jäätmete kokkukorjamine, sealhulgas jäätmete eelsortimine ja eelladustamine ning mehaaniline töötlemine ilma jäätmete koostist ja olemust muutmata, eesmärgiga vedada need edasiseks käitlemiseks jäätmekäitluskohta.

Jäätmete liigiti kogumine on tegevus, mille käigus jäätmed eraldatakse liigi ja olemuse alusel nende edasise käitlemise lihtsustamiseks, sealhulgas taaskasutamise soodustamiseks. Jäätmeid kogutakse liigiti, kui see on tehniliselt, keskkonnaseisukohast ja majanduslikult teostatav, ning neid ei segata teiste jäätmete ega muude materjalidega, millel on erinevad omadused.

Jäätmete taaskasutamine on jäätmekäitlustoiming, mille peamine tulemus on jäätmete kasutamine kasulikul otstarbel selliselt, et nad asendavad teisi materjale, mida muidu oleks sellel otstarbel kasutatud, või jäätmete ettevalmistamine nende eelnimetatud otstarbel ja viisil kasutamiseks kas tootmises või majanduses laiemalt.

Jäätmekäitluskoht on tehniliselt varustatud ehitise jäätmete kogumiseks, taaskasutamiseks või kõrvaldamiseks. Jäätmekäitluskoht on ka maa-ala, kus jäätmete taaskasutamine võimaldab parendada mullaviljakust, maa-ala keskkonnaseisundit või selle kasutusvõimalusi või maa-ala, kus tehakse jäätmete taaskasutamise või kõrvaldamise toiminguid, milleks ehitise olemasolu ei ole vajalik.

Jäätmekäitluskohaks ei loeta jäätmekogumiskohti, -konteinerit või muud -mahutit, mis on ette nähtud vaid ühte liiki tava- või ohtlike jäätmete esmakogumiseks jäätmetekitajalt, samuti ehitise või teiseldatavaid hoiukohti, kuhu eelnimetatud mahutid tavajäätmete kogumiseks on paigutatud, või ehitise, mida kasutatakse olmes tekkinud pakendijäätmete esmakogumiseks.

Jäätmekäitluskoha, kaasa arvatud prügila asukoht määratakse planeerimisseaduses sätestatud korras.

Iga tegevuse juures tuleb rakendada kõiki sobivaid jäätmetekke vältimise võimalusi, samuti kanda hoolt, et tekkivad jäätmed ei põhjustaks ülemäärast ohtu tervisele, varale ega keskkonnale.

Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab jäätmete sortimist, sealhulgas liigiti kogumist, et võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses.

Prügila on jäätmekäitluskoht, kus jäätmed ladestatakse maa peale või maa alla, kaasa arvatud jäätmekäitluskoht, kuhu jäätmetekitaja ladestab jäätmed tekkekohal (käitisesisene prügila), ja jäätmekäitluskoht, mida kasutatakse püsivalt jäätmete vaheladustamiseks vähemalt aasta vältel.

Prügila liigid sõltuvalt ladestatavate jäätmete omadustest on: ohtlike jäätmete prügila; tavajäätmeprügila; püsijäätmeprügila.

Prügila kavandatakse kohta, kus prügilast lähtuv keskkonnaoht ja keskkonnanäiringud on võimalikult väikesed. Prügila kavandatakse võimalikult pika kasutuseaiga. Prügila kasutusiga on vähemalt 25 aastat.

Prügila rajatakse teistest ehitistest kaugusele, mis tagab, et prügilast lähtuvate keskkonnanäiringute mõju nendele ehitistele ja ehitiste kasutamisele oleks tühine. Vahemaa peab olema vähemalt 300 meetrit, kui ei ole selge, et keskkonnanäiringud oleksid tühised ka väiksema vahemaa korral. Prügila asukoha valikul juhendatakse muuhulgas:

- maa sihtotstarbest, planeeringust ja haldusjaotusest;
- riigi jäätmekavast;
- maa-ala geoloogilistest ja hüdrogeoloogilistest tingimustest, sealhulgas põhjavee reostustundlikkusest tuleneva ohu suurusest;
- lennuohutusest tulenevatest nõuetest ning suurenenud ohust, mida tekitab prügila lennujaama läheduses;
- ohust, mida tekitab prügila põllumajandusmaade ja veekogude läheduses;
- prügila ja asustusala, eriti tiheasustusala vahemaast.

Jäätmehooldlaks loetakse iga ehitist või ala, mida kasutatakse tahkel, vedelal, lahuse või suspensiooni kujul olevate kaevandamisjäätmete kogumiseks või ladestamiseks:

- määramata ajaks A-kategooria jäätmehooldlates ja käesoleva seaduse §-s 421 nimetatud kaevandamisjäätmekavas kirjeldatud ohtlike jäätmete hooldlates;
- rohkem kui kuueks kuuks ootamatult tekkinud ohtlike jäätmete hooldlates;
- rohkem kui aastaks tavajäätmete, mis ei ole püsijäätmed, hooldlates;
- rohkem kui kolmeks aastaks saastumata pinnase, uuringute käigus tekkivate tavajäätmete, turba kaevandamisel, rikastamisel ja ladustamisel tekkivate jäätmete ning püsijäätmete hooldlates.

Tapa valla jäätmehoolduseeskiri reguleerib jäätmehoolduse korraldust Tapa valla haldusterritooriumil eesmärgiga säilitada vallas puhas ja tervislik elukeskkond, vähendada jäätmete koguseid ning soodustada jäätmete taaskasutamist. Jäätmehoolduse arendamist valla haldusterritooriumil korraldab Tapa Vallavalitsus (edaspidi vallavalitsus) vastavalt jäätmehooldust reguleerivatele õigusaktidele.

Tapa vallas on üks korraldatud jäätmeveo piirkond, milleks on kogu valla haldusterritoorium. Nimetatud jäätmeveo piirkonnas on korraldatud jäätmeveoga liitumine kõigile jäätmevaldajatele kohustuslik.

1.17 Tuleohutusnõuded

Alus: *Tuleohutuse seadus* (RT I, 12.12.2018, 71);
Siseministri 30.03.2017 määrus nr 17, *Ehitisele esitatavad tuleohutusnõuded ja nõuded tuletõrje veevarustusele* (RT I, 30.11.2018, 12).

Tuleohutusnõue käesoleva seaduse tähenduses on tehniline norm või tegevuspiirang, mille eesmärk on tagada ehitise, seadme töö või isiku tegevuse tuleohutus ning tulekahju puhkemise korral evakuatsiooni ja päästetöö võimalikkus.

Isik on kohustatud:

- järgima tuleohutusnõudeid;
- kontrollima tema valduses oleva kinnisasja, ehitise, ruumi, seadme ja nende kasutamise ohutust ja nõuetekohasust;
- tagama küttesüsteemi, grillseade ja muude seadmete ja paigaldiste kasutamisel ning küttekoldevälise tule ja tuletöö tegemisel ohutuse inimese elule, varale ja keskkonnale;
- tagama ehitises nõutavate päästevahendite ja ehitises nõutavate käesoleva seaduse §-s 30 nimetatud tuleohutuspaigaldiste olemasolu ja korrashoiu;
- rakendama tulekahju tekkimist vältivaid meetmeid ning hoiduma tegevusest, mis võib põhjustada tulekahju;
- tagama ohutu evakuatsiooni;
- teavitama isikute elu ja tervist ähvardavast ohust ettevõtte või asutuse juhti ning Päästeametit;

- rakendama tulekahju leviku takistamiseks ja tulekahju kustutamiseks esmaseid meetmeid;
- teadma oma kohustusi tulekahju korral;
- tulekahju avastamisel teatama sellest viivitamata Euroopa ühtsel hädaabinumbril 112;
- abistama riiklikku järelevalvet teostavat ametiisikut igakülselt järelevalve teostamisel ja tulekahju tekkepõhjuste väljaselgitamisel, säilitades põhjuste väljaselgitamiseni tulekahju tagajärjel tekkinud olukorra, kui see ei põhjusta edasisi kahjustusi;
- täitma riiklikku järelevalvet teostava ametiisiku ettekirjutusi tähtaegselt.

Ettevõtte või asutuse juht on kohustatud:

- korraldama töötajale või teenistujale (edaspidi töötaja) enne tööle asumist või töö vahetamist töökohale ja ametile vastava tuleohutuse koolituse ning vähemalt üks kord aastas töötajatele õppuse evakuatsiooni ja tulekahju korral tegutsemise kohta, kui käesolev kohustus tuleneb tuleohutuse seaduse § 6 lõikest 3;
- tutvustama töötajale tuleohutusnõudeid lähtuvalt tema töö iseloomust ja -kohast ning kontrollima nende täitmist;
- tagama töötajatele tuleohutuspäigaldiste ja päästevahendite kättesaadavus ja kasutamisoskus;
- teavitama töötajaid võimalikust tuleohust ning tulekahju vältimise meetmetest.

Kohaliku omavalitsuse üksus võib ehitusseadustikus sätestatud ehitus- või kasutusloa anda, kui Päästeamet on kooskõlastanud ehitusprojekti või kasutusloa andmise ehitise kohta, mille kohta on õigusaktiga kehtestatud tuleohutusnõuded.

Tuletöö on:

- gaaskeevitustöö;
- elekterkeevitustöö;
- põlevvedelikuga metalli lõikamine;
- ketaslõikuriga metalli lõikamine;
- bituumeni ja muu põlevmastiksi kuumutamine ja kasutamine;
- gaasleegi kasutamine;
- muu tegevus, mille käigus kasutatakse leeki, tekivad sädemed või temperatuur, mille mõjul võib süttida ümbritsev põlevmaterjal, tekitades sellega reaalse tuleohtu.

Tuletöö tegemisel tuleb vältida tulekahju tekkimist ning kasutada meetmeid tulekahju tekkimise võimaluse vähendamiseks, tulekahju kiireks avastamiseks, tule leviku tõkestamiseks ja selle kiireks kustutamiseks.

Päästeamet määrab tuleohtliku aja ja piirkonna, kus metsa- ja muu taimestikuga ning turbapinnasega alal on keelatud:

- küttekoldevälise tule tegemine, välja arvatud selleks ettevalmistatud kohas;
- kuluheina ja roostiku põletamine;
- muu tegevus, mis võib põhjustada tulekahju.

Päästeamet määrab suure tuleohuga aja ja piirkonna, kus on metsas keelatud küttekoldevälise tule tegemine, grillseadme kasutamine, suitsetamine või võõras metsas viibimine.

Tuleohtliku ning suure tuleohuga aja alguse ja lõpu määramise korralduse teeb Päästeamet avalikult teatavaks ning see jõustub väljaandes Ametlikud Teadaanded avaldamisele järgneval päeval.

Põlevmaterjali ei tohi hoida ehitises, selle all või vahetus läheduses selliselt, et see põhjustaks tuleohu või raskendaks päästetööd.

Jäätmete hoiukoht peab paiknema põlevmaterjalist või süttiva pinnakihiga ehitisest või mis tahes tulepüsivusega ehitise välisseinas olevast ukse-, akna- või muust avast ohutus kauguses.

Ehitises võib hoida ja kasutada hoone kütmiseks mõeldud põlevvedelikku või tuleohtlikku gaasi või muud plahvatusohtlikku põlevmaterjali, kui nende hoidmisel või kasutamisel on täidetud ehitisele ettenähtud nõuded. Põlevmaterjali peab piiratud või tähistatud kinnisasjal, ehitises või ruumis paigutama vastavalt ohtlike ainete hoidmise ühtesobivusele. Põlevmaterjali ladustamine või mootorsõiduki või muude sõidukite parkimine ehitiste vahelise tuleohutuskuja alal ei tohi ehitistele tekitada täiendavat tuleohtu ega takistada päästetööd.

Laoplatsil peab põlevmaterjali paigutama sellisesse kohta ja sellises koguses, nagu on laohoone või -platsi plaanis määratud. Plaani peab panema välja laohoone või -platsi sissekäigu juurde nähtavale kohale. Tootmis- ja laohoones märgitakse läbikäigu piir ja materjali põrandale ladustamise koht hästi nähtava piirjoonega.

Tule levimist teisele ehitisele, välja arvatud piirdeaiale, postile ja muule sarnasele, peab vältima nõnda, et oleks tagatud inimese elu ja tervise, vara ja keskkonna ohutus.

Hoonetevaheline kuja peab olema vähemalt kaheksa meetrit. Kui hoonetevaheline kuja on vähem kui kaheksa meetrit, piiratakse tule levikut ehituslike abinõudega. Kuja nõuet rakendatakse ka rajatisele, kui rajatis võimaldab tulelevikut.

Hoonetevahelist kuja mõõdetakse üldjuhul välisseinast. Kui välisseinast on üle poole meetri pikkuseid eenduvasid põlevmaterjalist osi, mõõdetakse kuja selle osa välisservast.

Kuja arvestamisel võib ühe kinnistu piires lugeda üheks hooneks hoonete kompleksi, kui sellised hooned on samast tuleohutusklassist. Kui selliste hoonete kogupindala on TP3-klassi hoonete puhul suurem kui 400 ruutmeetrit ning TP2- ja TP1-klassi hoonete puhul suurem kui 800 ruutmeetrit, siis peab tule levikut takistama ehituslike abinõudega.

1.18 Maavarade kasutamine

Alus: *Maapõueseadus*¹ (RT I, 21.12.2019, 11).

Maapõu on käesoleva seaduse tähenduses maismaal, sise- ja piiriveekogudes, territoriaal- ja sisemerel ning majandusvööndis inimtegevuseks tehniliselt ja majanduslikult kättesaadav maakoore osa.

Maavara on looduslik kivim, setend, vedelik või gaas, mille omadused vastavad käesoleva maapõueseaduse §-s 22 nimetatud või selle alusel kehtestatud nõuetele või uuringu tellija esitatud nõuetele ja mille lasund või selle osa on maardlana keskkonnaregistrisse kantud.

Maardla on geoloogilise uuringuga piiritletud ja uuritud ning keskkonnaregistris arvele võetud maavara lasund või selle osa koos vahekihtidega.

Maavara kaevandamine on maavara looduslikust seisundist eemaldamise ettevalmistamiseks tehtav töö, maavara looduslikust seisundist eemaldamine ning mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa piires kaevise vedu ja esmane töötlemine. Maavara kasutamine on maavara tarbimine seda võõrandamata või kasutamine looduslikus seisundis.

Mäeeraldis on kaevandamisloaga kaevandamiseks määratud maapõue osa. Mäeeraldise teenindusmaa on kaevandamisloaga kaevandamiseks määratud ala mäeeraldise ümber või kohal ja ümber.

Riigile kuuluvad:

- aluspõhja maavara;
- avalikus veekogus asuv maavara.

Aluspõhja kivimi, setendi, vedeliku või gaasi arvele võtmata looduslik lasund kuulub riigile ning sellele kinnisomand ei ulatu, kui seda ei tingi kinnisasja kasutamise otstarve. Aluspõhi on käesoleva seaduse tähenduses maapinnal avanevad või pinnakatte alla mattunud ennejäaaegse tekkega kivimid.

Riigile kuuluv maavara (aluspõhja maavara ja avalikus veekogus asuv maavara) ei ole looduslikul kujul tsiviilkäibes.

Maavarade arvestust peetakse geoloogilise uuringuga, maavara kaevandamise mahu aruannetega ning Keskkonnaameti nõusolekul markseiderimõõdistusega saadud geoloogilise teabe alusel keskkonnaregistri seaduses sätestatud korras.

Tarbevaru ja reservvaru jagunevad nende kasutamisevõimalikkuse alusel aktiivseks ja passiivseks. Maavaravaru on passiivne juhul, kui selle kaevandamine ja kasutamine on õigusaktide kohaselt keelatud või ei ole selle kaevandamine ja kasutamine keskkonnakaitse vajadust arvestades võimalik. Muul juhul on maavaravaru aktiivne. Tarbevaru ja reservvaru eristamise aktiivseks ja passiivseks otsustab keskkonnaregistri kande tegemise otsustaja, tuginedes geoloogilise uuringu tulemustele ja muule keskkonnaregistri kande tegemise ajal saada olevale teabele.

Kaevandus maapõueseaduse¹ tähenduses on maavara allmaakaevandamisega tegelev tootmisüksus, mis koosneb maavara kaevandamiseks vajalikest maapealsetest ja maa-alustest ehitistest.

Kaevandatud maa korrastamine on maa endisel või uuel otstarbel taas kasutuskõlblikuks muutmine.

Uuritud ja kaevandatud maa korrastamiseks:

- 1) likvideeritakse või kohandatakse asupaiga keskkonnaga üldgeoloogilise uurimistöo, geoloogilise uuringu või kaevandamisega tehtud kaevandid, puuraugud ja muud rajatised;
- 2) kohandatakse kaevandatud maa metsamaaks, veekoguks, muuks tarbimisväärses maaks või tunnustatud väärtusega maastikuks.

Kaevandatud maa korrastamisel tuleb tagada, et maa sobiks ümbritsevasse maastikku ega kujutaks oma iseärasuste tõttu ohtu seal liikuvatele inimestele või loomadele. Kaevandatud maa korrastatakse kaevandatud maa korrastamisprojekti kohaselt.

Tabel 12. Maardlate nimekiri Tapa vallas (seisuga 25.02.2021)

Maardla nimi	Registrikaardi nr	Pindala (ha)	Märkus
Tamsalu	435	35,00	
Aavere	51	86,81	
Võhmuta	50	168,54	
Lasila	71	50,27	asub osaliselt Rakvere vallas
Maleva	506	52,63	
Saksi	831	10,85	asub osaliselt Kadrina vallas
Sauevälja	938	8,58	
Kõrveküla	504	20,89	asub osaliselt Järva valla
Savalduma	414	384,89	asub osaliselt Järva vallas
Pakasjärve	251	1713,58	ulatub osaliselt Kuusalu valda
Epu-Kakerdi	148	1266,92	asub suures osas Järva valla
Ohepalu	241	3962,88	asub suures ulatuses Kuusalu vallas
Meibaumi	891	37,76	

Tabel 13. Taotletavate mäeeraldiste nimekiri Tapa vallas (seisuga 25.02.2021)

Maardla nimi	Registrikaardi nr	Pindala (ha)
Ohepalu	241	81,28
Maleva	506	6,09
Meibaumi	891	19,81

Tabel 14. Kehtivate kaevandamislubadega mäeeraldiste nimekiri (seisuga 25.02.2021)

Maardla nimi	Registrikaardi nr	Loa kehtivuse lõpp	Pindala (ha)
Lasila	71	04.04.2026	11.22
Võhmuta	50	15.05.2026	15.60
Maleva	506	17.07.2027	3.67
Maleva	506	23.10.2032	3.50
Maleva	506	21.08.2035	7.99
Maleva	506	26.11.2035	13.69
Saksi	831	12.01.2031	3.94
Ohepalu	241	05.10.2050	51.60

Sauevälja	938	02.06.2031	8.58
Maleva	506	08.12.2030	7.73
Maleva	506	23.05.2030	9.96

1.19 Riigikaitse ja riigikaitse ehitise piiranguvöönd

Alus: Kaitseministri 26.06.2015. a määrus nr 16, *Riigikaitse ehitise töövõime kriteeriumid, piirangute ruumiline ulatus ja andmed riigikaitse ehitise töövõimet mõjutavate ehitiste kohta* (RT I, 07.04.2016, 9);
Ehitusseadustik¹ (RT I, 2019, 98);
Metsaseadus¹ (RT I, 13.03.2019, 61).

Üldiste riigikaitse vajaduste arvestamiseks on Tapa valla üldplaneeringu kaartidel kajastatud riigikaitse ehitise piiranguvööndi ulatus. Tapa valla territooriumile ulatub Kaitseministri 26.06.2015. a määrus nr 16, *Riigikaitse ehitise töövõime kriteeriumid, piirangute ruumiline ulatus ja andmed riigikaitse ehitise töövõimet mõjutavate ehitiste kohta* LISA 1 alusel määratud Tapa linnaku piiranguvöönd 300 m ja Tapa lähiharjutusala piiranguvööndid, mis on 2000 m. Lisaks ulatub Tapa valla territooriumile ka Kaitseväge keskpöülooni piiranguvöönd.

Riigikaitse ehitise piiranguvöönd on riigikaitse ehitist ümbritsev ala, kus asuvad ehitised või kus toimuv tegevus võib ohustada riigikaitse ehitist või mõjutada riigikaitse ehitise töövõimet. Oht riigikaitsele ehitisele – on olukord, kus ehitise püstitamine, laiendamine või ümberehitamine võib põhjustada riigikaitse ehitise töövõime ning ehitise kasutamise eesmärgist ja otstarbest tulenevate ülesannete täitmise vähenemise.

Riigikaitse ehitise piiranguvööndisse püstitav ehitist või piiranguvööndis asuva ehitise laiendamine või ümberehitamine ei tohi vähendada riigikaitse ehitise töövõimet ja suurendada ohtu riigikaitsele ehitisele. Riigikaitse ehitise piiranguvööndi ruumiline ulatus määratakse lähtudes töövõime säilitamise või ohu vältimise vajadusest. Ohu ja töövõime hindamisel on aluseks Kaitseministeeriumi ja selle valitsemisala julgeolekueeskirjad. Töövõime hindamisel arvestatakse lisaks julgeolekueeskirjadele riigikaitse ehitise töövõime kriteeriume.

Kaitseministeerium teavitab planeeringu algatajat ja ehitise püstitamise, laiendamise või ümberehitamise projekteerimistingimuste andjat, ehitusloa eelnõu või ehitusteate menetlejat ehitusseadustiku § 120 lõikes 1 sätestatud kooskõlastamise kohustusest, kui ehitisregistri andmete põhjal selgub, et käesoleva määruse lisa 2 kehtestatud riigikaitse ehitiste piiranguvööndis kavandatakse eelnimetatud tegevusi või kui kavandatav tegevus võib kaasa tuua lisa 2 kehtestatud riigikaitse ehitise töövõime vähenemise. Kaitseministeerium selgitab planeeringu algatajale, ehitise püstitamise või olemasoleva ehitise laiendamise või ümberehitamise kooskõlastuse taotlejale riigikaitse ehitise piiranguvööndi ruumilist ulatust ja paiknemist ning riigikaitse ehitise töövõime tagamisega seotud piiranguid.

Riigikaitse ehitise piiranguvööndis tohib ehitist püstitada, laiendada või ümber ehitada harjutusväljast, lasketiirust ja lennuväljast sellises kauguses, kus hoonestatud alale kehtestatud välismüra normtasemed on täidetud, või sellisel juhul, kui ehitise püstitamise, laiendamise või ümberehitamise tõttu ei vähene riigikaitse ehitise töövõime. Müra normtaseme kategooria määratakse üldplaneeringus harjutusvälja, lasketiiru või lennuvälja mürakaardi alusel.

Riigikaitse ehitise piiranguvööndis võivad riigikaitse ehitise ning seal asuvate süsteemide ja seadmete töövõimet mõjutada:

- ohtliku ettevõtte ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte ehitised;
- ehitusseadustiku lisades 1 ja 2 nimetatud ehitised, eelkõige hoone, tee, raudteerajatis, surveseade, gaasi- ja elektripaigaldis, side- ja telekommunikatsiooniehitised, veevärgi- ja kanalisatsioonitorustik ja kanalisatsiooniehitised jne, sealhulgas ka ehitusseadustiku seletuskirja kohased lihtsamad ehitised.

Ehitusseadustiku¹ paragrahvis 120 nimetatud juhul on ehitise püstitamine, laiendamine või ümberehitamine ilma Kaitseministeeriumi antud kooskõlastuseta keelatud. Ehitise püstitamiseks või laiendamiseks või Ehitusseadustiku¹ paragrahvi 120 lg 2 p1 nimetatud juhul ehitise ümberehitamiseks antavad projekteeeringimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitamise teatis esitatakse kooskõlastamiseks Kaitseministeeriumile, kui:

- kavandatakse üle 28 meetri kõrgusi ehitisi;
- kavandatav ehitised asub riigikaitse ehitise piiranguvööndis;
- kavandatav ehitised võib kaasa tuua riigikaitse ehitise töövõime vähenemise.

Riigikaitse ehitise piiranguvöönd on riigikaitse hoone välisseinast või riigikaitse rajatise välispiirjoonest või kinnisasja välispiirjoonest:

- kuni 25 meetrit ehitise osas, mille kasutamise otstarbest võib tuleneda oht riigikaitsele ehitisele või riigikaitse ehitise ülesannete täitmisele;
- kuni 300 meetrit linnades, alevikes ja alevites ehitise osas, mis võib mõjutada riigikaitse ehitise töövõimet;
- kuni 2000 meetrit küldades ehitise osas, mis võib mõjutada riigikaitse ehitise töövõimet.

Kaitseministeerium võib projekteeeringimuste kooskõlastamise käigus esitada kõrvalttingimusena nõude projekteeeringimuste alusel antava ehitusloa eelnõu täiendavaks kooskõlastamiseks.

Riigikaitse ehitise töövõime kriteeriumid, piirangute ruumilise ulatuse ja andmed riigikaitse ehitise töövõimet mõjutavate ehitiste kohta kehtestab Vabariigi Valitsus või tema volitusel valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Riigikaitsealane tegevus metsas. Metsa kasutatakse riigikaitseks:

- 1) kaitseväge ja Kaitseliidu harjutusväljadel vastavalt kehtivale planeeringule;
- 2) riigimetsas alalise väljaõppe korraldamiseks;
- 3) riigimetsas väljaõppe korraldamiseks, kui sellega kaasnevad metsakahjustused;

4) käesoleva lõike punktides 1–3 nimetamata juhtudel metsaomaniku või riigimetsa majandaja loal.

1.20 Kalmistute vöönd, rajamine ja laiendamine

Alus: Kalmistuseadus (RT I, 01.02.2019, 9).

Kalmistu rajamine ja laiendamine. Surnute ja tuha matmiseks ettenähtud ning vajalike ehitistega maa-ala (edaspidi kalmistu) rajamise või laiendamise otsustab kohaliku omavalitsuse volikogu. Usulise ühenduse omandis oleval maa-alal kalmistu rajamise otsustab kohaliku omavalitsuse volikogu usulise ühenduse ettepanekul.

Kalmistut ei või rajada ega laiendada veehaarde sanitaarkaitsealale. Kui sanitaarkaitseala ei ole moodustatud või sanitaarkaitseala on vähendatud, ei või kalmistut rajada ega laiendada veevõtukohtale lähemale kui 50 meetrit.

Kalmistut ei või rajada ega laiendada maa-alale, mis on lähemal kui 200 meetri kaugusel asuva veehaarde suunas kaldu.

Kalmistu rajamisel ja laiendamisel nähakse planeeringuga ette vähemalt 50 meetri laiune vöönd kalmistu välispiirist. Sinna on keelatud rajada ehitisi ja planeerida maakasutust, mis võib põhjustada kalmistul müra, välja arvatud kalmistut teenindav rajatis.

Kalmistu rajamisel ja laiendamisel peab arvestama, et haua põhi peab jääma põhjavee kõrgeimast tasemest vähemalt 0,5 meetrit kõrgemale.

Kalmistule rajatava puurkaevu jaoks nähakse ette 10 meetri laiune puurkaevu ümbritsev hooldusala, kuhu on keelatud rajada ehitisi ja planeerida maakasutust.

Maa-ala kalmistu rajamiseks või laiendamiseks määratakse üldplaneeringu või detailplaneeringuga planeerimisseaduses sätestatud korras.

Kultuurimälestiseks tunnistatud kalmistute laiendamisel, haldamisel ja matmiseks sulgemisel tuleb arvestada muinsuskaitseadusest tulenevaid erisusi.